

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om vandforsyning m.v.
og lov om landbrugsejendomme¹

(Forbud mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam og udbringning
af forurenede jord til erhvervsmæssige eller offentlige formål i sårbare
grundvandsdannende områder og ophævelse af regler om vedtagelse af
indsatsplaner til beskyttelse af vandressourcer)

§ 1

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22. december 2025, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 355 af 3. marts 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *fodnoten* til lovens titel ændres »Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken, om ændring og senere ophævelse af Rådets direktiv 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF og 86/280/EØF og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF,« til: »Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2026/805 af 30. marts 2026 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (EØS-relevant tekst), EU-Tidende, L af 20. april 2026,«.

2. I § 21 c, stk. 1, ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6,« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5,«.

3. I § 24 a, stk. 1, ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6,« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5,«.

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider, EU-Tidende 2009, nr. L 309, side 71, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2026/805 af 30. marts 2026 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (EØS-relevant tekst), EU-Tidende, L af 20. april 2026.

4. I § 24 a, stk. 2, indsættes som nr. 5:

»5) I det omfang det boringsnære beskyttelsesområde ligger inden for et sårbart grundvandsdannende område, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v.«

5. Efter § 24 a indsættes:

»§ 24 b. Inden for sårbare grundvandsdannende områder, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., må der ikke, jf. dog stk. 2-4, til erhvervsmæssige eller offentlige formål

- 1) anvendes pesticider,
- 2) anvendes spildevandsslam eller
- 3) udbringes forurennet jord.

Stk. 2. Forbuddet i stk. 1, nr. 1, gælder ikke for

- 1) anvendelse af pesticider, der er godkendt til økologisk jordbrugsproduktion,
- 2) anvendelse af pesticider, der ikke kræver autorisation til køb og anvendelse,
- 3) indendørs anvendelse af pesticider i forbindelse med lageropbevaring af varer og afgrøder eller
- 4) indendørs anvendelse af pesticider i lukkede systemer, f.eks. til bejdsning af frø.

Stk. 3. Forbuddet i stk. 1, nr. 1, gælder ikke for anvendelse af pesticider på arealer, hvor forbuddet i § 21 b, stk. 1, finder anvendelse.

Stk. 4. Miljøministeren kan i helt særlige tilfælde meddele dispensation fra forbuddet i stk. 1, nr. 1, mod anvendelse af pesticider og forbuddet i stk. 1, nr. 2, mod anvendelse af spildevandsslam.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om adgangen til at meddele dispensation efter stk. 4, herunder om vilkår, tidsbegrænsning og dokumentation.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om meddelelse af dispensation fra forbuddet i stk. 1, nr. 3, om udbringning af forurennet jord.«

6. I § 26 a, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

7. Efter § 64 f indsættes i *kapitel 8*:

»§ 64 g. Miljøministeren kan fastsætte regler om en kompensationsordning for grundejere og andre rettighedshavere, hvis ejendom er omfattet af forbuddet i § 24 b, stk. 1. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om

UDKAST

1) at grundejere og andre rettighedshavere enten modtager en samlet kompensationsudbetaling eller modtager en årlig kompensation over en bestemt årrække, og

2) hvilke kriterier der skal indgå i vurderingen af, om grundejere og andre rettighedshavere skal tildeles kompensation.«

8. I § 79 b, stk. 1, indsættes efter nr. 7 som nye numre:

»8) ansøgning og afgørelse om dispensation efter § 24 b, stk. 4, samt efter regler udstedt i medfør af § 24 b, stk. 5 og 6,

9) sager omfattet af regler udstedt i medfør af § 64 g,«.

Nummer 8-20 bliver herefter nr. 10-22.

9. I § 110, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 23,«: »§ 24 b, stk. 1,«.

§ 2

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28. oktober 2024, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 668 af 11. juni 2024 og senest ved § 4 i lov nr. 1761 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 2, nr. 3, ændres »§ 13« til: »§ 13 a«.

2. I § 11 a, stk. 1, nr. 3, udgår »uden for områderne nævnt i nr. 2«.

3. § 11 a, stk. 1, nr. 5, ophæves.

Nr. 6 bliver herefter nr. 5.

4. I § 11 a, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 5, ændres »vandforsyninger.« til: »vandforsyninger, og«.

5. I § 11 a, stk. 1, indsættes efter nr. 6, der bliver nr. 5, som nyt nummer:

»6) sårbare grundvandsdannende områder inden for indvindingsoplande til almene vandforsyninger.«

6. §§ 12 og 13 ophæves.

7. I § 13 a, stk. 1, 1. pkt., udgår », hvis udpegningen efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, er utilstrækkelig« og § 13 a, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

8. I § 13 a indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

UDKAST

»Stk. 2. Indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer.

Stk. 3. Indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinjer og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

9. I § 13 a, stk. 2, der bliver stk. 4, ændres »lov om vandplanlægning, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13« til: »lov om vandplanlægning eller vandforsyningsplanen«.

10. I § 13 b, stk. 1, ændres »§§ 13 eller 13 a« til: »§ 13 a« og i § 13 b, stk. 2 og 6, og i § 13 d, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

11. I § 13 c, stk. 1, ændres »§ 13« til: »§ 13 a«.

12. I § 13 c, stk. 2, og to steder i § 16 udgår »§ 13 og«.

13. I § 13 d, stk. 2, 2. pkt., udgår »eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførelsen af disse planer«.

14. I § 13 e, 1. pkt., ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5, i det omfang det boringsnære beskyttelsesområde ligger uden for et sårbart grundvandsdannende område udpeget i regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6«.

15. I § 14 a, stk. 1, ændres »kommuneplanlægning, forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2, eller en indsatsplan efter § 13« til: »kommuneplanlægning eller forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2«.

16. I § 16, stk. 3, 2. pkt., udgår », herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum« og i § 16, stk. 3, 3. pkt., ændres »§§ 13 og 13 a« til: »§ 13 a«.

§ 3

I lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 116 af 6. februar 2020, som ændret ved § 11 i lov nr. 1761 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:

1. I § 6, stk. 1, nr. 9, litra a, og i § 23, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

§ 4

Stk. 1. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Ministeren kan herunder fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Stk. 2. Indsatsplaner vedtaget efter § 13 i lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28. oktober 2024, forbliver i kraft og administreres efter de hidtil gældende regler.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
2.	Baggrund
3.	Lovforslagets hovedpunkter
3.1.	Forbud mod at anvende pesticider eller spildevands- slam eller udbringe forurennet jord i sårbare grund- vandsdannende områder
3.1.1.	Gældende ret
3.1.2.	Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ord- ning
3.2.	Udpegning af sårbare grundvandsdannende områder
3.2.1.	Gældende ret
3.2.2.	Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ord- ning
3.3.	Kompensation og ekspropriation
3.3.1.	Gældende ret
3.3.2.	Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ord- ning
3.4.	Forholdet til beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer og boringsnære beskyttelsesområder
3.4.1.	Beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer
3.4.1.1.	Gældende ret

UDKAST

3.4.1.2.	Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3.4.2.	Boringsnære beskyttelsesområder
3.4.2.1.	Gældende ret
3.4.2.1.1.	Miljøbeskyttelsesloven
3.4.2.1.2.	Vandforsyningsloven
3.4.2.2.	Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3.5.	Ophævelse af krav om udpegning af indsatsområder og vedtagelse af indsatsplaner til beskyttelse af vandressourcer
3.5.1.	Gældende ret
3.5.1.1.	Miljøbeskyttelsesloven
3.5.1.2.	Vandforsyningsloven
3.5.1.3.	Landbrugsloven
3.5.2.	Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6.	Administrative konsekvenser for borgerne
7.	Klimamæssige konsekvenser
8.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9.	Forholdet til EU-retten

10.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11.	Sammenfattende skema

1. Indledning

I Danmark hentes størstedelen af drikkevandet fra grundvandet. I de fleste andre EU-lande anvendes avanceret vandrensning, mens dansk drikkevandspolitik historisk har fokuseret på forebyggelse frem for avanceret rensning. Forebyggelsen indebærer, at grundvandet i Danmark beskyttes mod forurening fra aktiviteter på jordoverfladen.

For at forbedre vidensgrundlaget om, hvilke områder, der er særligt vigtige at beskytte for at sikre rent drikkevand til fremtidige generationer, igangsatte den daværende SVM-regering i 2023 en kortlægning af sårbare grundvandsdannende områder (SGO). Miljøministeriet forventer, at kortlægningen kan færdiggøres i 2027, dog med forbehold for, at der for enkelte områder kan være udfordringer med tilstrækkelige data. Der vil løbende skulle kortlægges nye områder, hvis der etableres nye indvindingsboringer til drikkevand eller hvis indvindingsmængderne til eksisterende boringer ændrer sig væsentligt.

Lovforslaget har til formål at fremme beskyttelsen af miljøet og menneskers sundhed ved at styrke beskyttelsen af drikkevandet mod forurening i SGO. Lovforslaget indeholder derfor et forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og spildevandsslam samt udbringning af forurenede jord i SGO.

Lovforslaget indeholder undtagelser fra forbuddet mod anvendelse af pesticider i SGO. Bl.a. fritages pesticider godkendt til økologisk jordbrugsproduktion for sprøjteforbuddet af hensyn til at muliggøre økologisk jordbrugsproduktion på arealerne.

Lovforslaget indeholder endvidere en bemyndigelse til, at miljøministeren kan fastsætte regler om en kompensationsordning for grundejere og andre rettighedshavere, der vil blive omfattet af det foreslåede forbud. Miljøministeren vil i den forbindelse kunne fastsætte regler om i hvilke tilfælde, der vil kunne ydes kompensation, og om at grundejere og andre rettighedshavere, der modtager kompensation, enten modtager en samlet kompensationsudbetaling eller en årlig kompensation over en bestemt årrække.

Lovforslaget indeholder herudover forslag, som vedrører forbuddets forhold til miljøbeskyttelseslovens § 21 b om en 25 meters beskyttelseszone omkring boringer, og til miljøbeskyttelseslovens og vandforsyningslovens

regulering af beskyttelsen i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Endvidere indeholder lovforslaget en ophævelse af kommunernes pligt til at vedtage indsatsplaner for udpegede indsatsområder til beskyttelse af vandressourcer. Endelig indeholder lovforslaget en bestemmelse om straf for overtrædelse af det foreslåede forbud.

2. Baggrund

Lovforslaget følger op på regeringsgrundlaget *Det politiske grundlag for firkløverregeringen* fra juni 2026, hvoraf det fremgår, at regeringen vil tage initiativ til at indføre et nationalt sprøjteforbud i SGO, der også omfatter spildevandsslam og forurennet jord.

I *Aftale om et Grønt Danmark* fra juni 2024 (trepartsaftalen) blev det fastslået, at der senest i 2027 skal tages konkret stilling til, hvordan der på baggrund af drikkevandskortlægningen sikres en samlet beskyttelse af SGO.

I *Analyse af reguleringsmuligheder for beskyttelse af drikkevandet* fra januar 2026 udgivet af Miljøministeriet (daværende Miljø- og Ligestillingsministeriet) konkluderes det, at den eksisterende tilgang til beskyttelsen af drikkevandet ikke har været tilstrækkelig, at erfaringerne viser, at frivillighed og kommunale indsatsplaner ikke har været i stand til at sikre fremdrift, og at der kan være behov for at iværksætte arealafgrænsede forbud for at beskytte ressourcen.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Forbud mod at anvende pesticider eller spildevandsslam eller udbringe forurennet jord i sårbare grundvandsdannende områder

3.1.1. Gældende ret

Gældende ret indeholder ikke i dag regler om udpegning af sårbare grundvandsdannende områder (SGO) eller regler om, at der i sådanne områder ikke til erhvervmæssige eller offentlige formål må anvendes pesticider eller spildevandsslam eller udbringes forurennet jord.

Miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 om beskyttelse af jord og grundvand indeholder dog en række bestemmelser, hvorefter man igennem tilladelseskrav, arealrestriktioner og rådighedsindskrænkninger kan beskytte grundvandet imod forurening, jf. nedenfor.

Efter § 33, nr. 1, i lov om kemikalier, jf. lovbekendtgørelse nr. 1200 af 25. september 2025 forstås ved pesticider, plantebeskyttelsesmidler efter

reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler (plantebeskyttelsesmiddelforordningen) og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF.

Ved spildevandsslam forstås dels spildevandsslam fra rensningsanlæg, der behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, der behandler spildevand med tilsvarende sammensætning og spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de førnævnte, jf. også definitionen i § 4, nr. 18, litra a og b, i bekendtgørelse nr. 1001 af 27. juni 2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål.

Det følger af § 83 c i miljøbeskyttelsesloven, at der ved forurenede jord forstås jord, der på grund af menneskelig påvirkning kan have skadelig virkning på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Forurenede jord omfatter ikke jord påvirket af jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider m.v. Definitionen og afgrænsningen af anvendelsesområdet for § 83 c svarer til jordforureningslovens § 2, som den var formuleret ved lovens ikrafttræden den 1. januar 2000.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1, at stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, ikke uden tilladelse må nedgraves i jorden, udledes eller oplægges på jorden eller afledes til undergrunden. Efter § 19, stk. 5, kan ministeren fastsætte regler for at sikre, at jord og grundvand ikke forurenes eller udsættes for fare for forurening med de stoffer, produkter og materialer, der er nævnt i stk. 1.

Miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1, etablerer en 25 meters beskyttelseszone omkring alle boringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger. Inden for 25 meters beskyttelseszonen gælder et forbud mod anvendelse af pesticider, dyrkning og gødskning til erhvervsmæssige og offentlige formål. Dette gælder dog efter stk. 2 ikke, såfremt kommunalbestyrelsen efter lovens §§ 24, 24 a eller 26 a har udstedt et påbud eller nedlagt forbud, som er gældende længere væk end 10 meter fra boringen, og som indebærer en tilsvarende rådighedsindskrænkning som efter stk. 1. Er der således nedlagt et konkret forbud mod anvendelse af pesticider omkring en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger, og er forbuddet gældende længere væk end 10 meter fra boringen, aktiveres den generelle beskyttelseszone på 25 meter i § 21 b, stk. 1, ikke.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 21 c, stk. 1, må der ikke inden for et boringsnært beskyttelsesområde, der er udpeget efter regler udstedt i medfør

af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., til erhvervsmæssige og offentlige formål etableres nye vaskepladser eller ske opblanding af pesticider, påfyldning af pesticider på pesticidesprøjter eller udvendig vask af pesticidesprøjter, traktorer og andet materiel, der har været anvendt til udbringning af pesticider.

I medfør af miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering af forureningsfaren give påbud eller nedlægge forbud, f.eks. om at anvendelsen af pesticider skal begrænses, for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand. Kommunalbestyrelsen kan f.eks. fastlægge såkaldte ”fredningsbælter” med forbud mod gødskning og anvendelse af pesticider m.v. omkring en vandindvindingsboring. Fredningsbælterne fastlægges typisk med en radius på 10 meter.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 24 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen mod fuldstændig erstatning skal give påbud eller nedlægge forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO udpeget efter regler i medfør af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 6, hvis kommunalbestyrelsen som led i en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i vandforsyningsloven har vurderet, at der er et beskyttelsesbehov i BNBO, og der ikke er opnået en aftale herom efter § 13 f i vandforsyningsloven. Undtagelser fra kravet om beskyttelse af BNBO gælder, hvis området er beskyttet på tilsvarende måde, jf. § 24 a, stk. 2.

I medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen endvidere mod fuldstændig erstatning efter en konkret vurdering pålægge ejeren de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider. Det forudsættes, at der forinden er vedtaget en indsatsplan for området efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a, og det ikke har været muligt at opnå en frivillig aftale på rimelige vilkår om de nødvendige rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 33 må virksomheder, anlæg eller indretninger, der er optaget på den i lovens § 35 nævnte liste (listevirksomhed), ikke anlægges eller påbegyndes, før der er meddelt godkendelse heraf. Listevirksomhed må heller ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, som indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt.

Bemyndigelsen i miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 5, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1001 af 27. juni 2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål. Det følger af bekendtgørelsens § 20, at anvendelse af affald ikke må give anledning til forurening af grundvandet. Det følger af § 24, at de hygiejniske restriktioner for anvendelsen skal overholdes, jf. bekendtgørelsens bilag 3. For så vidt angår spildevandsslam fremgår det af bekendtgørelsens bilag 3, at ikke behandlet spildevandsslam ikke må anvendes til jordbrugsformål. Det fremgår videre af bilag 3, at for stabiliseret behandling af spildevandsslam må slammet anvendes i forhold til ikke fortærbare afgrøder eller på rekreative arealer og privat havebrug, og at spildevandsslammet skal nedbringes inden 6 timer efter tilførsel. Det fremgår desuden af bilag 3, at spildevandsslam behandlet ved kontrolleret kompostering ikke må anvendes til fortærbare afgrøder eller på rekreative arealer og privat havebrug. Det fremgår endelig af bilag 3, at for behandlingen kontrolleret hygiejnisering, kan spildevandsslam anvendes uden hygiejnisk begrundede restriktioner.

3.1.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
Regeringen har i *Det politiske grundlag for firkløverregeringen* fra juni 2026 præsenteret en række initiativer vedrørende et sprøjteforbud.

Det fremgår således af det politiske grundlag for firkløverregeringen, at regeringen vil indføre et sprøjteforbud på de sårbare grundvandsdannende områder, der også omfatter spildevandsslam og forurenede jord.

I Danmark hentes størstedelen af drikkevandet fra grundvandet. I de fleste andre EU-lande anvendes avanceret vandrensning, mens dansk drikkevandspolitik historisk har fokuseret på forebyggelse frem for avanceret rensning. Forebyggelsen indebærer, at grundvandet i Danmark beskyttes mod forurening fra aktiviteter på jordoverfladen, herunder anvendelse af pesticider og PFAS.

En del af rammerne for reguleringen af drikkevandsområdet fastsættes ved EU-direktiver, herunder drikkevandsdirektivet, hvor der bl.a. sættes krav til, at drikkevandet skal være sundt og rent, og vandrammedirektivet, hvor der sættes mål om grundvandstilstanden. Dette omfatter også krav til mængden af en række stoffer, der skal måles i drikkevandet samt i vandforsyningsindtag.

Danmark har i visse tilfælde valgt et højere beskyttelsesniveau end i EU. Dette gælder bl.a. ved fastsættelsen af samme grænseværdi for alle rester af

UDKAST

pesticider. Her er kravet politisk fastsat til 0,1 mikrogram/liter ud fra den laveste koncentration, som var mulig at måle ved udarbejdelse af reglerne. Det betyder, at den sundhedsmæssige grænseværdi kan være 100-1.000 gange højere for de enkelte stoffer end den politisk fastsatte grænseværdi.

Inden et pesticidmiddel kan markedsføres og bruges i Danmark, skal det godkendes. Godkendelse af pesticider i Danmark varetages af Miljøstyrelsen, der vurderer risikoen for både miljø og sundhed ud fra eksisterende viden, før et middel må bruges, herunder at midler kun godkendes, hvis de vurderes ikke at udgøre en risiko for grundvandet.

Danmark efterlever i vidt omfang målene for god kvantitativ tilstand og i lavere grad den kemiske tilstand for så vidt angår grundvands- og drikkevandsressourcen. Det fremgår, at 41 pct. af den samlede drikkevandsressource vurderes at være i ringe kemisk tilstand.

Vandforsyningernes kontrol af deres indvindingsboringer viser, at der gøres hyppige fund af forurenende stoffer, men at kun en andel heraf overskrider gældende grænseværdier.

Miljøministeriet vurderer på baggrund af kvalitative opgørelser, at overskridelserne i de fleste tilfælde skyldes for høje koncentrationer af pesticider som følge af sprøjtning på landbrugsarealer samt fra biocider, navnlig træbeskyttelsesmidler. Forurening med PFAS vurderes primært at stamme fra andre kilder end fra landbruget, f.eks. gamle lossepladser eller deponier.

Størstedelen af de sårbare grundvandsdannende områder, hvor der ikke er beskyttelse i dag, forventes at ligge på landbrugsjord. Forebyggende tiltag kan bl.a. bestå af et arealafgrænset sprøjteforbud, herunder i sårbare grundvandsdannende områder (SGO). Et sådant forbud er ikke begrundet i ny viden om en konkret risiko, men vurderes at kunne foretages ud fra et forsigtighedsprincip for at sikre, at der ikke sker potentiel udvaskning til grundvandet fra pesticidstoffer, som i dag er godkendte til anvendelse, men hvor ny viden om stofferne i fremtiden kan give anledning til, at godkendelsen af stoffet ville blive tilbagetrukket af Miljøstyrelsen ifølge gældende godkendelsespraksis.

I 2023 blev der igangsat en kortlægning af sårbare grundvandsdannende områder, som Miljøministeriet forventer er afsluttet i 2027, dog med forbehold for, at der for enkelte områder kan være udfordringer med tilstrækkelige data. Der vil løbende skulle kortlægges nye områder, hvis der etableres nye

indvindingsboringer til drikkevand eller hvis indvindingsmængderne til eksisterende boringer ændrer sig væsentligt.

Der forventes en grad af løbende omkostninger til rensning hos nogle vandforsyninger, uanset introduktion af et arealafgrænset sprøjteforbud, hvilket bl.a. skyldes, at en del af den forventede kommende forurening af drikkevandet følger af historisk aktivitet, som ikke nødvendigvis er lovlig i dag, eftersom det kan tage en længere årrække for forureningen at nedsive fra overfladen til drikkevandsressourcen afhængigt af lokale geologiske forhold. Omvendt forventes en række allerede besluttede forebyggende tiltag at have en positiv virkning på drikkevandskvaliteten, herunder løbende forbud mod køb og brug af pesticider, der udgør en risiko for grundvandet, pesticidafgiften og arealomlægning i trepartsaftalen, hvor landbrugsarealer tages ud af drift eller ekstensiveres.

For at beskytte drikkevandet foreslås derfor et forbud mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam samt udbringning af forurenede jord i sårbare grundvandsdannende områder.

Det foreslås, at forbuddet konkret indebærer et forbud mod at anvende pesticider eller spildevandsslam eller udbringe forurenede jord til erhvervsmæssige eller offentlige formål i de udpegede SGO.

Der foreslås med lovforslaget fire undtagelser til det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider i sårbare grundvandsdannende områder. Undtagelserne foreslås af hensyn til ikke at gøre det foreslåede forbud unødigt byrdefuldt for erhvervsdrivende og private, hvor Miljøministeriet vurderer, at det foreslåede forbud vil have en lille eller ingen virkning i forhold til at beskytte miljøet og menneskers sundhed.

I økologisk landbrug er det tilladt at anvende visse pesticider, godkendt til økologisk jordbrugsproduktion. Miljøministeriet vurderer, at de pesticider, der er godkendt til økologisk jordbrugsproduktion, ikke på samme måde som konventionelle pesticider udgør en risiko for grundvandet og dermed miljøet og menneskers sundhed. Det foreslås derfor, at anvendelse af pesticider godkendt til økologisk jordbrugsproduktion undtages fra det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider i sårbare grundvandsdannende områder.

Pesticider, der ikke kræver en autorisation til køb og anvendelse, kan sælges til private. Der er en række krav for, at pesticider kan købes og bruges af

ikke-professionelle brugere. De skal derfor opfylde visse kriterier vedrørende midlernes sundhedsmæssige egenskaber, og de må kun forhandles i så små pakninger, at midlet maksimalt kan bruges på 1.000 m². Miljøministeriet vurderer, at anvendelsen af sådanne pesticider kun medfører en meget lille eller ingen påvirkning af grundvandet. Det foreslås derfor, at også anvendelse af pesticider, der ikke kræver autorisation til køb og anvendelse, undtages fra det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider i sårbare grundvandsdannende områder.

Det er herudover almindeligt at anvende pesticider i indendørs lagerhaller, der opbevarer afgrøder som korn, frø og kartofler. Miljøministeriet vurderer, at anvendelsen af pesticider i sådanne lagerhaller normalt ikke udgør en fare for grundvandet, forudsat at lagerhallen er indrettet med f.eks. et støbt betongulv. Det foreslås derfor, at også anvendelse af pesticider i forbindelse med lageropbevaring af varer og afgrøder undtages fra det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider i sårbare grundvandsdannende områder.

Indendørs anvendelse af pesticider til bejdsning i lukkede systemer foregår i såkaldte bejdsevirkomheder, som er virksomheder, der renser og behandler korn og frø med svampemidler (bejdsemidler) inden såning, med det formål at beskytte afgrøder mod sygdomme og skadedyr i jordbunden og som har en S3-sprøjtemiddelaautorisation efter bekendtgørelse nr. 951 af 26. juni 2025 om uddannelse og autorisation i forbindelse med køb, overdragelse og professionel anvendelse af bekæmpelsesmidler. Når bejdsningen foregår indendørs på specialiserede anlæg, der kræver en miljøgodkendelse for udledning af spildevand, vil anvendelsen af pesticiderne ikke udgøre en risiko for grundvand i disse virksomheder. Det foreslås derfor, at også indendørs anvendelse af pesticider til bejdsning i lukkede systemer undtages fra det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider i sårbare grundvandsdannende områder.

Ligeledes foreslås det, at indendørs anvendelse af pesticider i andre lukkede systemer undtages fra forbuddet. Lukkede systemer forstås som bygninger som minimum med fast bund, der forhindrer udslip af pesticider til jorden. Det kan f.eks. være bygninger med betongulve uden afløb.

Miljøministeriet har desuden overvejet, om der bør indføres en adgang for miljøministeren til at dispensere fra det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam og udbringning af forurenede jord i sårbare grundvandsdannende områder.

UDKAST

Miljøministeriet vurderer i den forbindelse, at der efter ikrafttræden af det foreslåede forbud i helt særlige tilfælde kan opstå uventede særlige situationer af begrænset omfang i relation til anvendelse af pesticider og spildevandsslam, der mest praktisk bør håndteres ved, at miljøministeren meddeler en dispensation efter en konkret vurdering, der skal tage højde for det konkrete beskyttelsesbehov. Et helt særligt tilfælde kunne f.eks. være, hvis det forventes, at en drikkevandsboring skal sløjfes. Adgangen til at meddele sådanne dispensationer bør efter Miljøministeriets opfattelse ledsages af muligheden for, at miljøministeren kan fastsætte regler om vilkår, tidsbegrænsning og dokumentation.

Miljøministeriet har herudover overvejet, om der bør indføres en adgang for miljøministeren til at dispensere fra det foreslåede forbud mod udbringning af forurennet jord i sårbare grundvandsdannende områder. Miljøministeriet vurderer, at der i konkrete situationer kan være behov for, at der meddeles en sådan dispensation. Miljøministeriet vurderer, at behovet for en adgang til at dispensere fra forbuddet kan være af en anden karakter end den overvejede adgang til at dispensere fra forbuddet mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam. Miljøministeriet vurderer derfor, at adgangen til at modtage dispensation fra det foreslåede forbud mod udbringning af forurennet jord mest praktisk håndteres ved, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, i hvilke tilfælde, der kan dispenseres fra det foreslåede forbud.

Det foreslås derfor i lovforslaget, at miljøministeren bemyndiges til i helt særlige tilfælde at meddele dispensation fra det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam, samt at miljøministeren i den forbindelse kan fastsætte regler om adgangen til at meddele dispensation, herunder om vilkår, tidsbegrænsning og dokumentation. Det foreslås ligeledes i lovforslaget, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om meddelelse af dispensation fra det foreslåede forbud mod udbringning af forurennet jord.

Det forventes, at Miljøministeriet vil skulle føre tilsyn med overholdelsen af det foreslåede forbud i SGO.

Kommunalbestyrelsen kan efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a have meddelt påbud eller forbud mod anvendelse af pesticider i et BNBO, som helt eller delvist ligger inden for et udpeget SGO, hvor der efter lovforslaget vil gælde et forbud mod anvendelse af pesticider. Da det samme forhold herefter er omfattet af det foreslåede forbud, vil kommunalbestyrelsen som

konsekvens heraf ikke skulle føre tilsyn med overholdelsen af påbuddet eller forbuddet efter § 24 a, for så vidt angår dette forhold i det omfang, BNBO ligger inden for et SGO.

3.2. Udpegning af sårbare grundvandsdannende områder

3.2.1. Gældende ret

Vandforsyningsloven indeholder i §§ 11-11 c bestemmelser om kortlægning, udpegning og offentlig annoncering vedrørende områder med drikkevandsressourcer.

Med hjemmel i vandforsyningslovens § 11 gennemfører Miljøministeriet den statslige grundvandskortlægning. Det fremgår af § 11, at miljøministeren kortlægger områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for områder med særlige drikkevandsinteresser.

§ 11 a, stk. 1, nr. 1-6, giver bemyndigelse til miljøministeren til at fastsætte regler, hvorved der udpeges områder med drikkevandsressourcer.

Miljøministeren udpeger områder med drikkevandsinteresser (OD), områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 1-3.

Inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD udpeges følsomme indvindingsområder, med angivelse af, hvilken type af forurening de anses følsomme overfor, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 4. I dag udpeges der følsomme indvindingsområder over for nitrat (NFI) og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder på sandjorde (SFI).

Derudover udpeges indsatsområder inden for de følsomme indvindingsområder, hvor en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 5.

Endvidere udpeges boringsnære beskyttelsesområder til boringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger, jf. 11 a, stk. 1, nr. 6.

Vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 1-6, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 625 af 26. juni 2026 om udpegning af drikkevandsressourcer (herefter udpegningsbekendtgørelsen). Udpegningsbekendtgørelsen omfatter

områder med drikkevandsinteresser (OD), områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD), indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD, følsomme indvindingsområder over for nitrat (NFI) og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder på sandjorde (SFI), indsatsområder og BNBO. Områdeudpegningerne fremgår på kort i bekendtgørelsens bilag.

Udpegningen af områderne udgør det juridiske grundlag for statslige myndigheders, regionsråds, kommunalbestyrelser og vandforsyningers administration i medfør af den lovgivning, de administrerer.

Der udstedes en ny udpegningsbekendtgørelse ca. én gang årligt i overensstemmelse med de nyeste resultater fra grundvandskortlægningen og nye afgrænsninger af de eksisterende områder eller genudpegninger af andre områder. De til enhver tid gældende områdeudpegninger fra udpegningsbekendtgørelsen offentliggøres på Danmarks Arealinformation, Danmarks Miljøportal og MiljøGIS – Grundvand.

Vandforsyningslovens § 11 c indeholder regler om offentlig annoncering af udkast til regler, hvorved der sker udpegninger efter bl.a. § 11 a, herunder en pligt til fastsættelse af en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af indsigelser. Bestemmelsens stk. 2 fastsætter, at udkast til regler fastsat med hjemmel i § 11 a, stk. 1, skal ledsages af eventuelle miljørapporter udarbejdet efter reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer.

3.2.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I 2023 blev der igangsat en kortlægning af sårbare grundvandsdannende områder (SGO), som Miljøministeriet forventer er afsluttet for eksisterende indvindinger til drikkevand i 2027, dog med forbehold for, at der for enkelte områder kan være udfordringer med tilstrækkelige data.

Der er på nuværende tidspunkt kortlagt 102.499 ha SGO, og Miljøministeriet estimerer med betydelig usikkerhed, at der i den endelige kortlægning vil være mellem ca. 256.000-289.000 ha SGO på landsplan, hvoraf mellem 135.000-152.000 forventes at være landbrugsarealer.

Med forslaget til ændring af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, hvorved der foreslås indsat et nyt nr. 6, bemyndiges miljøministeren til at fastsætte regler, hvorved der udpeges SGO inden for indvindingsoplande til almene vandforsyninger.

Forbuddet i det foreslåede § 24 b i miljøbeskyttelsesloven vil kun gælde i de områder, der udpeges som SGO.

Med lovforslaget foreslås herudover en ændring af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 3, hvorefter indvindingsoplande til almene vandforsyninger fremover vil blive udpeget både inden for og uden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Den foreslåede ændring har ingen praktisk betydning, da indvindingsoplande allerede i dag kortlægges inden for og uden for OSD. Indvindingsoplande inden for OSD udpeges ikke i dag, men afgrænses i grundvandskortlægningen og vises på Danmarks Arealinformation. Indvindingsoplandene inden for OSD udpeges ikke i dag, da indvindingsoplandene regulativt er sidestillet med OSD, f.eks. i bekendtgørelse nr. 1697 af 21. december 2016 om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse. Dette ændrer sig ikke med lovforslaget.

Med den foreslåede ordning ophæves desuden kravet i vandforsyningsloven § 11 a, stk. 1, nr. 5, om at udpege indsatsområder inden for de følsomme indvindingsområder, der udpeges efter § 11 a, stk. 1, nr. 4. I dag udpeges følsomme indvindingsområder over for nitrat (NFI) og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder på sandjorde (SFI).

Den foreslåede ordning skal ses i sammenhæng med, at det foreslås at opheve § 13 i vandforsyningsloven, hvorefter kommunalbestyrelsen skal vedtage en indsatsplan for hvert af de udpegede indsatsområder efter § 11 a, stk. 1, nr. 5. Der henvises til lovforslagets pkt. 3.5.

3.3. Kompensation og ekspropriation

3.3.1. Gældende ret

Det fremgår af grundlovens § 73, stk. 1, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det, jf. grundlovens § 73, stk. 1, 2. pkt. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning, jf. grundlovens § 73, stk. 1, 3. pkt.

Det følger af grundlovens § 73, stk. 1, at det alene er indgreb i en ejers ejendom, der har karakter af afståelse, som udgør ekspropriation. Det følger endvidere af grundlovens § 73, stk. 3, 1. pkt., at ethvert spørgsmål om ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene.

Afgørelsen af, om et indgreb har karakter af afståelse eller udgør almindelig erstatningsfri regulering, beror på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed. De elementer, som i almindelighed indgår i vurderingen, vil navnlig være indgrebets formål, i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret,

indgrebets intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller aktuel råden, og om der er tale om tilintetgørelse af rettigheden eller en overførsel til andre fysiske eller juridiske personer.

3.3.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af regeringsgrundlaget *Det politiske grundlag for firkløverregeringen* fra juni 2026, at et nationalt sprøjteforbud vil ramme de enkelte grundejere forskelligt, idet udgangspunktet for alle er, at man vil kunne anvende jorden på anden vis. Der må forventes 1) et vist overlap med jorde, der skal omlægges, som følge af den grønne trepart, 2) at der er bedrifter, der ikke vil blive berørt i større omfang, 3) at nogle bedrifter vil blive påvirket i et omfang, hvor det vil være nødvendigt med omlægningsstøtte f.eks. til skov eller økologi, og 4) at nogle bedrifter vil blive berørt i så stort omfang, at der vil være behov for kompensation for at undgå ekspropriation.

Miljøministeriet vurderer, at det foreslåede forbud overordnet set har karakter af generel, erstatningsfri regulering. Der er herved lagt vægt på, at det foreslåede forbud er begrundet i væsentlige hensyn til beskyttelse af miljø og sundhed til sikring af rent drikkevand, og at forbuddet udgør generel regulering, hvor der ikke sker overførsel af rettigheder til andre fysiske eller juridiske personer, men en begrænsning i anvendelse af pesticider og spildevandsslam og udbringning af forurenede jord i SGO.

Det kan imidlertid ikke på forhånd udelukkes, at sprøjteforbuddet vil kunne indebære en så betydelig negativ økonomisk effekt for den enkelte grundejer eller andre rettighedshavere, at det vil have karakter af ekspropriation. Det vil bero på en konkret vurdering, om det foreslåede forbud i det enkelte tilfælde vil udgøre et ekspropriativt indgreb.

Det foreslåede forbud vil gælde, uanset om forbuddet konkret vil indebære ekspropriation. Hvis der foreligger ekspropriation, vil den pågældende grundejer eller rettighedshaver have krav på erstatning, jf. grundlovens § 73. Hvis der ikke kan opnås enighed om, hvorvidt der foreligger ekspropriation, må spørgsmålet i givet fald indbringes for domstolene.

For at afbøde intensiteten af det foreslåede sprøjteforbud lægges der op til at etablere en kompensationsordning for grundejere og andre rettighedshavere. Det er hensigten, at kompensationsordningen skal bidrage til at mindske intensiteten for grundejere og andre rettighedshavere, der påvirkes af forbuddet.

Med lovforslaget bemyndiges miljøministeren efter den foreslåede bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 64 g til at fastsætte regler om en kompensationsordning for grundejere og andre rettighedshavere, hvis ejendom er omfattet af det foreslåede forbud.

Det foreslås, at den konkrete model for compensation vil blive fastsat ved bekendtgørelse, da udformningen af den konkrete kompensationsmodel endnu ikke er politisk besluttet.

Den foreslåede bemyndigelse rummer derfor mulighed for, at miljøministeren eksempelvis kan udstede regler om, at grundejere og andre rettighedshavere, enten modtager en enkelt kompensationsudbetaling eller modtager en årlig compensation over en bestemt årrække, og hvilke kriterier der skal indgå i vurderingen af, om en bedrift får adgang til compensation.

Det forventes, at når miljøministeren fastsætter regler om en kompensationsordning efter den foreslåede bemyndigelse hertil, vil det indgå, at en grundejer eller anden rettighedshaver, som i forbindelse med rådighedsindskrænkninger allerede har modtaget erstatning herfor, ikke vil være berettiget til compensation for samme rådighedsindskrænkning efter kompensationsordningen.

Det forventes, at når miljøministeren fastsætter regler om en kompensationsordning efter den foreslåede bemyndigelse hertil, vil det indgå, at igangværende deltagelse i arealomlægning (f.eks. skovrejsning) ikke vil begrænse, om en bedrift kan indgå i vurderingen om adgang til compensation.

3.4. Forholdet til beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer og boringsnære beskyttelsesområder

3.4.1. Beskyttelseszonen på 25 meter omkring vandboringer

3.4.1.1. Gældende ret

Miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1, etablerer en 25 meters beskyttelseszone omkring alle boringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger. Inden for 25 meters beskyttelseszonen gælder et forbud mod anvendelse af pesticider, dyrkning og gødskning til erhvervsmæssige og offentlige formål.

Forbuddet efter stk. 1 gælder dog efter stk. 2 ikke, såfremt kommunalbestyrelsen efter lovens §§ 24, 24 a eller 26 a har udstedt et påbud eller nedlagt

forbud, som er gældende længere væk end 10 m fra boringen, og som indebærer en tilsvarende rådighedsindskrænkning som efter stk. 1.

I medfør af § 64 c, stk. 1, udbetaler almene vandforsyninger en årlig godtgørelse til den grundejer, som omfattes af forbuddet i § 21 b. Godtgørelsen udgør 429 kr. pr. boring. Efter stk. 4 reguleres satsen årligt efter det generelle pris- og lønindeks, satsen er 551 kr. i 2026.

Det fremgår af § 64 c, stk. 2, at den grundejer, som er omfattet af § 21 b, og som i forbindelse med rådighedsindskrænkninger allerede har modtaget erstatning herfor, ikke er berettiget til en årlig godtgørelse efter stk. 1. Den grundejer, der er blevet pålagt rådighedsindskrænkninger i medfør af § 24, § 24 a eller § 26 a og har fået erstatning, har som følge heraf ikke krav på godtgørelse efter § 64 c, stk. 1.

3.4.1.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
Med forbuddet i 25 meters beskyttelseszonen i miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1, er der pålagt en beskyttelse som for anvendelse af pesticider er tilsvarende den beskyttelse, som etableres med det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider til erhvervsmæssige eller offentlige formål i SGO.

Der vil efter Miljøministeriets vurdering derfor ikke være behov for beskyttelsesindsatsen efter det foreslåede forbud i SGO for så vidt angår anvendelse af pesticider, i det omfang, et SGO ligger inden for 25 meters beskyttelseszonen efter § 21 b, stk. 1.

Det foreslås derfor, at det foreslåede forbud i den foreslåede § 24 b, stk. 1, ikke finder anvendelse for anvendelse af pesticider i det omfang, SGO ligger inden for et område, som er omfattet af 25 meters beskyttelseszonen.

Med den foreslåede ordning foreslås det derfor, at det foreslåede forbud i SGO ikke gælder for anvendelse af pesticider på arealer, hvor forbuddet i § 21 b, stk. 1, finder anvendelse.

Forbuddet i 25 meters beskyttelseszonen omfatter ikke anvendelse af spildevandsslam og udbringning af forurennet jord.

Det foreslåede forbud mod at anvende spildevandsslam og udbringe forurennet jord i et SGO vil efter den foreslåede ordning derfor finde anvendelse, uanset at et SGO ligger inden for 25 meters beskyttelseszonen efter § 21 b, stk. 1.

3.4.2. Boringsnære beskyttelsesområder

3.4.2.1. Gældende ret

3.4.2.1.1. Miljøbeskyttelsesloven

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 24 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen mod fuldstændig erstatning skal give påbud eller nedlægge forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO udpeget efter regler i medfør af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 6, hvis kommunalbestyrelsen som led i en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i vandforsyningsloven har vurderet, at der er et beskyttelsesbehov i BNBO.

Før den kommunale pligt til at give påbud eller nedlægge forbud indtræder, skal vandforsyningen eller kommunalbestyrelsen have forsøgt at indgå aftale om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen m.v., som har til formål at beskytte BNBO efter § 13 f i vandforsyningsloven.

Undtagelser fra kravet om beskyttelse af BNBO gælder, hvis området er beskyttet på tilsvarende måde, jf. § 24 a, stk. 2.

Det fremgår af § 24 a, stk. 2, at stk. 1 ikke gælder i følgende tilfælde:

- 1) Den almene vandforsyning eller kommunalbestyrelsen har indgået en tilsvarende aftale om dyrkningspraksis eller andre tilsvarende restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning i medfør af § 13 d i lov om vandforsyning m.v.
- 2) Kommunalbestyrelsen har efter § 24, stk. 1, givet et tilsvarende påbud eller nedlagt et tilsvarende forbud for at undgå fare for forurening af vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.
- 3) Kommunalbestyrelsen har efter § 26 a, stk. 1, pålagt ejeren af en ejendom i området tilsvarende rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger.
- 4) Der er iværksat andre tilsvarende beskyttelsesforanstaltninger i det boringsnære beskyttelsesområde.

3.4.2.1.2. Vandforsyningsloven

I medfør af vandforsyningslovens § 13 e kan miljøministeren fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal vurdere og indberette til Miljøministeriet om behovet for indsatser til beskyttelse af nuværende og fremtidige

drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO udpeget i regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6.

Bemyndigelsen i vandforsyningsloven § 13 e er udmøntet i bekendtgørelse om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning (herefter BNBO-bekendtgørelsen).

Det fremgår af vandforsyningslovens § 13 f, stk. 1, at en almen vandforsyning eller en kommunalbestyrelse for at beskytte et BNBO udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 6, hvor kommunalbestyrelsen efter regler i medfør af § 13 e har vurderet et indsatsbehov til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, kan indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.

Vandforsyningslovens §§ 13 e og 13 f fungerer i sammenhæng med § 24 a i miljøbeskyttelsesloven. Når der ifølge en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser, skal kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom efter § 13 f, give påbud eller nedlægge forbud mod anvendelse af pesticider efter bestemmelserne i § 24 a i miljøbeskyttelsesloven.

3.4.2.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
Kommunalbestyrelsen har i det omfang, de har vurderet et beskyttelsesbehov, efter § 24 a, stk. 1, pligt til at give påbud eller nedlægge forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO, hvis der ikke er opnået en aftale herom.

Med lovforslaget foreslås et forbud bl.a. mod anvendelse af pesticider til erhvervsmæssig anvendelse inden for SGO, og der vil efter Miljøministeriets vurdering derfor ikke være behov for beskyttelsesindsatsen efter § 24 a, i det omfang BNBO ligger inden for SGO.

Med lovforslaget foreslås derfor en ændring af § 24 a, hvorefter § 24 a, stk. 1, ikke vil finde anvendelse, i det omfang BNBO ligger inden for SGO.

Kommunalbestyrelsens pligt til at give påbud eller nedlægge forbud indtræder efter § 24 a, når der ifølge en risikovurdering foretaget efter § 13 e i

vandforsyningsloven er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser.

Efter regler udstedt i medfør af vandforsyningslovens § 13 e skal kommunalbestyrelsen vurdere behovet for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO.

Med lovforslagets forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i SGO, vil der efter Miljøministeriets vurdering ikke være behov for, at kommunalbestyrelsen efter § 13 e vurderer behovet for indsatser i BNBO, i det omfang BNBO ligger inden for SGO.

Med den foreslåede ordning vil kommunalbestyrelsen derfor kun skulle vurdere behovet for indsatser i BNBO, i det omfang, det boringsnære beskyttelsesområde ligger uden for SGO.

3.5. Ophævelse af krav om udpegning af indsatsområder og vedtagelse af indsatsplaner til beskyttelse af vandressourcer

3.5.1. Gældende ret

3.5.1.1. Miljøbeskyttelsesloven

Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter §§ 13 eller 13 a i vandforsyningsloven, kan kommunalbestyrelsen i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 1, mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider. Det forudsættes, at det ikke har været muligt at opnå en aftale herom på rimelige vilkår.

3.5.1.2. Vandforsyningsloven

I medfør af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 5, fastsætter ministeren regler, hvorved der udpeges indsatsområder inden for følsomme indvindingsområder udpeget efter § 11 a, stk. 1 nr. 4, på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og den naturlige beskyttelse af vandressourcerne, hvor en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresser.

UDKAST

I medfør af vandforsyningslovens § 13, skal kommunalbestyrelsen vedtage en indsatsplan for hvert af de udpegede indsatsområder, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 5.

Bestemmelsen hjemler en pligt for kommunalbestyrelsen til at udarbejde indsatsplaner for de udpegede indsatsområder inden for følsomme indvindingsområder, som er udpeget i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 4, hvor en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 5. I dag udpeges efter § 11 a, stk. 1, nr. 4, følsomme indvindingsområder over for nitrat (NFI) og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder på sandjorde (SFI).

Efter § 13, stk. 2, skal indsatsplanen udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer. Efter stk. 3 skal indsatsplanen indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinjer og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.

Det fremgår af vandforsyningslovens § 2, stk. 2, nr. 3, at miljøministeren med henblik på opfyldelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet fastsætter regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår, indsatsplaner administreres efter § 13.

Det fremgår af vandforsyningslovens § 12, at kommunalbestyrelsen til at bistå sig ved udarbejdelsen af indsatsplaner efter § 13 opretter et koordinationsforum bestående af repræsentanter for vandforsyningerne, andre berørte myndigheder, jordbruget, industrien og eventuelle andre relevante parter i kommunen.

Af vandforsyningslovens § 13 a, stk. 1, 1. pkt., følger det, at en kommunalbestyrelse kan vedtage en indsatsplan for et område, hvis udpegningen efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, er utilstrækkelig til at sikre kommunens vandforsyningsinteresser. Bestemmelsen omfatter kommunalbestyrelsens mulighed for at udarbejde indsatsplaner uden for de udpegede indsatsområder, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 5, jf. § 13.

Det fremgår af § 13 a, stk. 1, 2. pkt., at bestemmelserne i § 13, stk. 2 og 3, om udarbejdelse og indhold af indsatsplaner efter § 13 finder tilsvarende anvendelse for indsatsplaner efter § 13 a. Af § 13 a, stk. 2, følger det, at en indsatsplan efter stk. 1 ikke må stride mod regler fastsat i medfør af lov om

vandplanlægning, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13.

I medfør af § 13 c skal kommunalbestyrelsen ved afgørelse af sager lægge de retningslinjer til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13.

Det følger af § 14, at kommunalbestyrelsen udarbejder planer for, hvorledes vandforsyningen skal tilrettelægges, herunder hvilke almene vandforsyninger, forsyningen skal bygge på og hvilke forsyningsområder de enkelte almene vandforsyninger skal have, og at en vandforsyningsplan helt eller delvist kan udarbejdes i samarbejde med andre kommuner.

Det fremgår af § 16, stk. 1, at miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om grundlaget for og indholdet af indsatsplaner efter § 13 og § 13 a. Det fremgår endvidere af § 16, stk. 3, 2. pkt., at miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om tidsfrister og procedure i forbindelse med indsatsplaner efter § 13 og § 13 a.

Bemyndigelsesbestemmelserne i § 16 er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1106 af 22. april 2024 om indsatsplaner (indsatsplanbekendtgørelsen).

3.5.1.3. Landbrugsloven

Det fremgår af landbrugslovens § 6, stk. 1, nr. 9, litra a, at landbrugspligten kan ophæves ved erklæring fra en praktiserende landinspektør, hvis arealer, der er under 2 ha, ønskes erhvervet af en almen vandforsyning med henblik på beskyttelse af drikkevandsressourcer, idet det er en betingelse, at arealet ligger inden for et område, der i regionsplanen er udlagt som et indsatsområde, og der ifølge indsatsplanlægningen er behov for en særlig indsats til beskyttelse af drikkevand, jf. § 13 eller § 13 a i vandforsyningsloven. Af § 6, stk. 1, nr. 9, litra b, fremgår det, at det endvidere er en betingelse, at der tinglyses deklaration, der tager sigte på, at arealet på ny pålægges landbrugspligt, hvis der ikke længere er behov for beskyttelse af drikkevandsressourcen det pågældende sted.

Det fremgår af landbrugslovens § 23, stk. 1, at en almen vandforsyning uden tilladelse kan erhverve og bevare adkomst på en landbrugsejendom i landzone med henblik på beskyttelse af drikkevandsressourcer, når det sker i overensstemmelse med en indsatsplan, som er vedtaget efter § 13 eller § 13 a i vandforsyningsloven.

3.5.2. Miljøministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Vandforsyningslovens § 13 medfører efter gældende ret en pligt til for kommunalbestyrelsen at vedtage en indsatsplan for drikkevandsbeskyttelse for hvert af de indsatsområder, som er udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 5. Indsatsområderne udpeges i de følsomme indvindingsområder, som udpeges efter § 11 a, stk. 1, nr. 4. I dag udpeges der følsomme indvindingsområder over for nitrat (NFI) og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder på sandjorde (SFI).

Med lovforslaget lægges der op til at ophæve § 13. Den foreslåede ordning vil medføre, at kommunalbestyrelsens pligt til at vedtage indsatsplaner for indsatsområder udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, ophæves. Der lægges samtidig op til, at kravet om udpegning af indsatsområder efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, ophæves. Den foreslåede ophævelse af § 11 a, stk. 1, nr. 5, vil medføre, at der ikke længere skal udpeges indsatsområder.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter vandforsyningslovens § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler.

Det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider til erhvervsmæssige eller offentlige formål i SGO vil erstatte behovet for beskyttelse mod anvendelse af pesticider ved indsatsplaner. SGO vil efter lovforslaget blive udpeget inden for indvindingsoplande til almene vandforsyninger, som indsatsområder efter de gældende regler også udpeges inden for.

Den foreslåede ordning skal ses i sammenhæng med, at kommunalbestyrelserne fortsat vil have mulighed for at vedtage indsatsplaner til sikring af kommunens vandforsyningsinteresser efter § 13 a i vandforsyningsloven. Indsatsplaner vil med lovforslagets ophævelse af § 13 fremover være et frivilligt værktøj for kommunalbestyrelsen.

Efter gældende ret er anvendelsesområdet for vandforsyningslovens § 13 a afgrænset til de områder, som falder uden for anvendelsesområdet for pligten til at vedtage indsatsplaner efter § 13. Som konsekvens af den foreslåede ophævelse af § 13 foreslås det, at denne afgrænsning udgår i forhold til kommunalbestyrelsens mulighed for at vedtage indsatsplaner efter § 13 a. Herudover foreslås en indsættelse i § 13 a af de bestemmelser i § 13, som vedrører udarbejdelsen og indholdet af en indsatsplan, og som allerede efter gældende ret finder tilsvarende anvendelse for indsatsplaner vedtaget efter § 13 a.

Kommunalbestyrelsens mulighed for at vedtage indsatsplaner efter § 13 a har sammenhæng med påbudsbestemmelsen i gældende § 26 a i miljøbeskyttelsesloven, hvorefter kommunalbestyrelsen, når der er vedtaget en indsatsplan overfor en grundejer, kan påbyde rådighedsindskrænkninger for at sikre drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

Efter vandforsyningslovens § 2 fastsætter miljøministeren til opfyldelse af EU-retlige forpligtelser på naturbeskyttelsesområdet regler om administration af indsatsplaner efter § 13. Med lovforslaget foreslås det, at henvisningen til § 13 udgår som følge af den foreslåede ophævelse af § 13. Samtidig foreslås det, at der indsættes en ny henvisning til indsatsplaner efter § 13 a.

Efter vandforsyningslovens § 13 c, stk. 1, lægger kommunalbestyrelsen ved afgørelse af sager de retningslinjer til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13. Med lovforslaget foreslås det, at henvisningen til § 13 udgår som følge af den foreslåede ophævelse af § 13. Samtidig foreslås det, at der indsættes en ny henvisning til indsatsplaner efter § 13 a.

Herudover indeholder lovforslaget som en konsekvens af forslaget om ophævelse af § 13, forslag om ophævelse af vandforsyningslovens § 12, hvorefter kommunalbestyrelserne til vedtagelse af indsatsplaner efter § 13 skal nedsætte et koordinationsforum.

Lovforslaget indeholder herudover forslag til ændringer i en række bestemmelser i vandforsyningsloven og landbrugsloven som konsekvens af den foreslåede ophævelse af § 13. Bestemmelserne indeholder regulering vedrørende administration af indsatsplaner vedtaget efter både § 13 og § 13 a, og som med den foreslåede ophævelse af § 13 alene vil være relevante for indsatsplaner vedtaget efter § 13 a.

Det er hensigten, at indsatsplaner vedtaget i medfør af § 13 før lovens ikrafttræden skal opretholdes. Med lovforslaget foreslås det med det formål, at indsatsplaner, som er vedtaget efter § 13 før lovens ikrafttræden, opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

De statsfinansielle omkostninger rummer bl.a. afledt afgiftstab fra afgift på bekæmpelsesmidler samt udgifter til kortlægning, udpegning, kontrol samt behandling af dispensationer. De forventede udgifter til dette vil være mellem 27-39 mio. kr. i det første år, hvorefter udgifterne vil falde til 18-26 mio.

UDKAST

kr. det efterfølgende år og herefter vil niveauet være 6-15 mio. kr. årligt. Disse tal er foreløbige og er under konsolidering. For kompensation og udbetaling vil disse afhænge af den endelige model for kompensation, herunder af, om kompensation skal udbetales årligt eller som en engangsudbetaling.

Den kompensationsmodel, som der med lovforslaget foreslås og det deraf afledte finansieringsbehov vil i givet fald også skulle tage højde for udgifter til administration. De administrative omkostninger til en kompensationsmodel vil skulle afdækkes nærmere.

Det vurderes, at staten som en afledt konsekvens vil få et årligt provenutab på ca. 30 mio. kr. fra afgiften på bekæmpelsesmidler. Afgiftstabet er ikke indregnet i de forventede udgifter på 27-39 mio. kr. det første år faldende til 6-15 mio. kr., som er beskrevet ovenfor.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for regionerne. For kommunerne vil finansieringen til udarbejdelse af indsatsplaner bortfalde sammen med opgaven.

Det vurderes, at lovforslaget overholder de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning. Det forventes således, at den kompensationsordning, som miljøministeren efter lovforslaget foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om, i så vidt omfang som mulig vil benytte automatiseret digital behandling af de omhandlede sager om kompensation. Der foreslås ligeledes en bemyndigelse til, at miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation med det offentlige i forbindelse med behandling af sager om kompensation skal foregå digitalt. Endelig forventes det, at den automatiserede digitale sagsbehandling i sager om kompensation vil gøre brug af allerede eksisterende data om f.eks. landbrugsarealer og deres dyrkning, og det forudsættes, at den nødvendige databeskyttelse vil være indarbejdet i de digitale sagsbehandlingssystemer.

Der forventes med en vedtagelse af lovforslaget øgede opgaver til staten med kortlægning, udpegning, kompensation og udbetaling samt behandling af dispensationer. Den øgede mængde af opgaver for staten vil afhænge af den endelige model for kompensation, herunder af, om kompensation skal udbetales årligt eller som én engangsudbetaling.

Der forventes med en vedtagelse af lovforslaget færre opgaver for kommunerne med udarbejdelse af indsatsplaner efter vandforsyningslovens § 13, der foreslås ophævet.

Det forventes ikke, at vedtagelsen af lovforslaget vil medføre ændrede opgaver for regionerne.

Det forventes, at de it-systemer, der er nødvendige for etablering af den kompensationsordning, som det med lovforslaget foreslås, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, vil være tilgængelige, når de foreslåede forbud får virkning. Det er en forudsætning for, at de omtalte it-systemer kan udvikles og sættes i drift, at der afsættes de nødvendige midler til udvikling af systemerne, dette vil ligeledes afhænge af den endelige kompensationsmodel.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Vedtages lovforslaget, kan grundejere og andre rettighedshavere ikke længere anvende pesticider eller spildevandsslam eller udbringe forurennet jord på de sårbare grundvandsdannende områder, som det foreslås, at miljøministeren får bemyndigelse til at udpege.

I relation til de direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser, indeholder lovforslaget ikke forslag om ændring af skatter, afgifter eller tilskud. Lovforslaget indeholder heller ikke forslag, der, hvis lovforslaget vedtages, vil indebære direkte administrative konsekvenser for erhvervslivet. Lovforslaget giver dog hjemmel til udstedelse af bekendtgørelser, som kan indebære administrative konsekvenser for erhvervslivet. Miljøministerens anvendelse af den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om en kompensationsordning kan medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet, f.eks. i forbindelse med digital kommunikation med offentlige myndigheder og i forbindelse med opgørelse af størrelsen af en given compensation. Størrelsen af sådanne afledte administrative konsekvenser for erhvervslivet vil afhænge af den nærmere udformning af den foreslåede kompensationsordning. Miljøministeriet vurderer dog, at sådanne administrative konsekvenser for erhvervslivet vil være mindre end 4 mio. kr. samlet set og de forventede administrative konsekvenser er på den baggrund ikke opgjort nærmere.

Såfremt lovforslaget vedtages, og miljøministeren med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse udpeger relevante sårbare grundvandsdannende områder, vurderer Miljøministeriet foreløbigt og med væsentlig usikkerhed et betydeligt værditab til ejere og andre rettighedshavere i form af tabt jordværdi. Miljøministeriet forventer, at grundejere og andre rettighedshavere for hvem tabet udgør ekspropriation, hvis lovforslaget vedtages, vil kunne kompenseres for en del af deres tab gennem den kompensationsordning, som det foreslås, at miljøministeren kan fastsætte regler om. De samlede erhvervsøkonomiske omkostninger og BNP-effekten heraf vil følgelig blive mindre. Kompensationen kan ikke på nuværende tidspunkt kvantificeres yderligere.

Miljøministeriet vurderer med betydelig usikkerhed, at der vil være tale om begrænsede erhvervsøkonomiske konsekvenser ved de foreslåede forbud mod udbringning af forurenede jord og anvendelse af spildevandsslam i SGO, eftersom Miljøministeriet forventer, at omfanget af udbringning af forurenede jord og anvendelse af spildevandsslam i SGO er begrænset. Miljøministeriet vurderer dertil, at der er alternativer til gødning i form af slam. Der vil for både slam og jordflytning i givet fald være afsætningsmuligheder på den resterende del af landbrugsarealet, da Miljøministeriet forventer, at SGO, hvis lovforslaget vedtages, vil udgøre ca. 6 pct. af det dyrkede landbrugsareal.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Der er på nuværende tidspunkt kortlagt SGO på 102.499 hektar, inklusiv en sikkerhedszone. Miljøministeriet estimerer med betydelig usikkerhed, at der i den endelige kortlægning, inklusiv en sikkerhedszone vil være mellem ca. 256.000-289.000 hektar SGO på landsplan, hvoraf mellem ca. 135.000-152.000 hektar forventes at være landbrugsarealer. Der er desuden ca. 2.500 hektar af de allerede kortlagte arealer, som er beskyttet via kommunale indsatser, hvilket med betydelig usikkerhed skønnes at udgøre mellem ca. 7.000 og 8.000 hektar på landsplan.

Det foreslås med lovforslaget, at indføre forbud mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam og udbringning af forurenede jord på sårbare grundvandsdannende områder. De foreslåede forbud forventes at ville kunne medvirke til at begrænse eksisterende aktiviteter, som kan medføre en forurening af drikkevandsressourcen fremadrettet, selvom dele af forureningen forventes at skyldes andre forureningskilder end landbruget.

Størstedelen af de sårbare grundvandsdannende områder, der forventes udpeget som sådan i regler fastsat af miljøministeren efter den foreslåede bemyndigelse herom, hvor der ikke er beskyttelse i dag, ligger på landbrugsjord. De tre foreslåede forbud er ikke begrundet i ny viden om en konkret risiko. Miljøministeriet vurderer imidlertid, at det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider vil kunne gennemføres ud fra et forsigtighedsprincip for at sikre, at der ikke sker potentiel udvaskning til grundvandet fra

pesticidstoffer, som i dag er godkendte til anvendelse, men hvor ny viden om stofferne i fremtiden kan give anledning til, at godkendelsen af stoffet ville blive tilbagetrukket af Miljøstyrelsen ifølge gældende godkendelsespraksis.

Miljøministeriet vurderer, at der årligt flyttes ca. 35 mio. ton jord, hvoraf ca. 50 pct. vurderes at være forurenede. Miljøministeriet vurderer i den forbindelse, at omtrent 2,4-4,6 mio. ton jord årligt slutdisponeres til terrænregulering, herunder nyttiggørelse af jord af hensyn til landbrugsmæssig drift. Der findes ikke opgørelser over, hvor stor en del af jorden, som udbringes på landbrugsjord eller sårbare grundvandsdannende områder, som miljøministeren foreslår bemyndiget til at udpege, eller opgørelser over omfanget af de arealer, jorden udbringes på. Miljøministeriet vurderer dog umiddelbart, at udbringning i SGO udgør en meget begrænset andel af den samlede udbragte jord målt i både mængden af jord og omfanget af de arealer, jorden udbringes på.

Såfremt udbringningen af forurenede jord sker på de sårbare grundvandsdannende områder, som miljøministeren foreslår bemyndiget til at udpege, kan der være en risiko for, at miljøfarlige stoffer, f.eks. PFAS, olieprodukter og tungmetaller, via nedbør kan trænge ned til og forurene drikkevandsressourcen.

Løbende ny viden om miljøfarlige stoffer kan medføre et behov for at justere eller fastsætte nye grænseværdier for forurenede jord i fremtiden. Et forbud mod udbringning af forurenede jord i SGO vil således kunne forebygge, at der sker forurening af drikkevandsressourcen, såfremt der måtte komme ny viden om miljøfarlige stoffer i jord, som ikke i tilstrækkelig grad er afspejlet i gældende regulering.

Spildevandsslam kan ligesom jord indeholde miljøforurenende stoffer. Spildevandsslam indeholder næringsstoffer, herunder det ikke-fornybare råstof fosfor, der udnyttes som gødning på landbrugsjord, og dermed spares ressourcer. Renseanlæggene producerede i 2023 ca. 175.000 tons spildevandsslam (tørstof) som et restprodukt fra renseprocessen, hvoraf ca. 70-80 pct. bliver genanvendt som gødning på omtrent 200.000 hektar landbrugsjord. Resten bliver enten forbrændt (ca. 6-10 pct.), komposteret (ca. 10-20 pct.) eller deponeret (0-1 pct.). En analyse for Miljøstyrelsen fra 2013 angiver, at udbringning af spildevandsslam på landbrugsjord generelt er den billigste håndtering af spildevandsslammet.

Et forbud mod udbringning af spildevandsslam i SGO vil således kunne forebygge, at der sker forurening af drikkevandsressourcen, såfremt der måtte komme ny viden om miljøfarlige stoffer i spildevandsslam, som ikke i tilstrækkelig grad er afspejlet i gældende regulering.

9. Forholdet til EU-retten

Ifølge artikel 11 i rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF) skal medlemsstaterne sørge for, at der vedtages passende foranstaltninger til beskyttelse af vandmiljøet og drikkevandsforsyningerne mod plantebeskyttelsesmidlers virkninger. Foranstaltningerne skal støtte og være forenelige med de relevante bestemmelser i direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet) og i forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF (plantebeskyttelsesmiddelforordningen). Det fremgår endvidere af artikel 11, stk. 2, litra d, at foranstaltningerne bl.a. omfatter anvendelse af begrænsende foranstaltninger, der mindsker risikoen for forurening uden for det sprøjtede område som følge af aerosolspredning, afdræning og afstrømning, herunder ved oprettelse af beskyttelseszoner for overfladevand og grundvand, der er udlagt til drikkevandsindvinding, hvor plantebeskyttelsesmidler ikke må udbringes eller opbevares. Med forbuddet mod anvendelse af pesticider bidrager lovforslaget således til gennemførslen af artikel 11 i rammedirektivet om bæredygtig anvendelse af pesticider.

Artikel 4, stk. 1, litra b, i vandrammedirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, som ændret senest ved direktiv (EU) 2026/805 af 30. marts 2026), fastsætter overordnede miljømål for grundvand. Der er i artikel 4, stk. 1, litra b, (i), krav om, at medlemsstaterne skal forebygge eller begrænse udledning af forurenende stoffer til grundvand og forebygge forringelse af tilstanden af alle grundvandsforekomster. Med forbuddet mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam samt udbringning af forurenede jord i sårbare grundvandsdannende områder (SGO), bidrager lovforslaget således til gennemførslen af artikel 4 i vandrammedirektivet.

Det foreslåede forbud er endvidere i overensstemmelse med artikel 191 og 193 TEUF, hvorefter Unionens miljøpolitik skal tage sigte på et højt beskyttelsesniveau, og medlemsstaterne kan opretholde eller indføre strengere

beskyttelsesforanstaltninger, forudsat at disse er forenelige med traktaterne. Det er således en forudsætning, at de nationale foranstaltninger overholder reglerne om de økonomiske friheder.

Det fremgår af artikel 63, stk. 1, TEUF, at alle restriktioner for kapitalbevægelser mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og tredjelande er forbudt. De foranstaltninger, der er forbudt ved artikel 63, stk. 1, TEUF, i egenskab af restriktioner for kapitalbevægelserne omfatter sådanne foranstaltninger, som kan afholde ikke-hjemmehørende personer fra at foretage investeringer i en medlemsstat, eller sådanne, der kan afholde personer, der er hjemmehørende i denne medlemsstat, fra at foretage investeringer i andre stater.

Begrebet kapitalbevægelser omfatter bl.a. ikke-hjemmehørende personers investeringer i fast ejendom vedrørende erhvervelse af ejendomsret over landbrugsarealer.

Det kan ikke udelukkes, at forslaget om etablering af forbud mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam og udbringning af forurennet jord i sårbare grundvandsdannende områder vil kunne medføre en restriktion af kapitalbevægelser inden for kapitalens frie bevægelighed i og med, at der vil blive indført regler, der gør det forbudt at anvende pesticider og spildevandsslam samt udbringe forurennet jord i sårbare grundvandsdannende områder.

Derudover vurderer Miljøministeriet, at der ikke skelnes mellem kapitalens oprindelse, og forslaget vurderes således ikke at medføre vilkårlig forskelsbehandling.

Antages det, at et forbud mod anvendelse af pesticider eller spildevandsslam i sårbare grundvandsdannende områder udgør en hindring af kapitalens fri bevægelighed, er det Miljøministeriets opfattelse, at hindringen under alle omstændigheder er begrundet i et legitimt hensyn og proportional i forhold til målet.

EU-Domstolen har anerkendt, at hindringer for de frie kapitalbevægelser bl.a. kan begrundes i hensynet til menneskers og dyrs sundhed, såfremt hindringen ikke udgør et middel til vilkårlig forskelsbehandling. EU-Domstolen har herudover tillige anerkendt beskyttelsen af miljøet som et anerkendelsesværdigt hensyn.

Hvad angår en national foranstaltning, der henhører under folkesundhedsområdet, har EU-Domstolen gentagne gange fastslået, at der skal tages hensyn til, at menneskers liv og sundhed står øverst blandt de goder og interesser, som er beskyttet ved traktaten, og at det tilkommer medlemsstaterne at træffe bestemmelse om det niveau for beskyttelsen af den offentlige sundhed, som de ønsker at sikre, og hvorledes dette niveau skal nås. Da niveauet kan veksle fra den ene medlemsstat til den anden, må der ifølge EU-Domstolen anerkendes en skønsbeføjelse for medlemsstaterne, jf. f.eks. EU-Domstolens dom i sagen C-148/15 af 19. oktober 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung eV mod Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV, præmis 30.

Der gælder desuden i relation til sundhedsområdet et forsigtighedsprincip. Forsigtighedsprincippet indebærer, at der, når der er usikkerhed med hensyn til, om og i givet fald i hvilket omfang, der er risiko for menneskers sundhed, kan træffes beskyttelsesforanstaltninger uden at afvente, at det fuldt ud påvises, at der er en risiko, og hvilket omfang denne har. Hvis det viser sig ikke at være muligt med sikkerhed at fastslå, om og i givet fald i hvilket omfang, den hævdede risiko foreligger, som følge af, at resultaterne af de foretagne undersøgelser ikke er overbevisende, men at sandsynligheden for en reel skade på den offentlige sundhed varer ved, dersom risikoen indtræder, begrundet forsigtighedsprincippet restriktive foranstaltninger, jf. f.eks. EU-Domstolens dom i sagen C-119/21 P af 9. marts 2023, PlasticsEurope AISBL mod Det Europæiske Kemikalieagentur, præmis 127.

På miljøområdet gælder tillige et forsigtighedsprincip, hvilket følger af artikel 191, stk. 2, 2. pkt., TEUF. Det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider i SGO foreslås derfor også gennemført ud fra et miljømæssigt begrundet forsigtighedsprincip for at sikre, at der ikke sker potentiel udvaskning til grundvandet fra pesticidstoffer, som i dag er godkendte til anvendelse, men hvor ny viden om stofferne i fremtiden kan give anledning til, at godkendelsen af stoffet ville blive tilbagetrukket af Miljøstyrelsen ifølge gældende godkendelsespraksis.

Lignende betragtninger gør sig efter Miljøministeriets opfattelse gældende i forhold til anvendelsen af et sundhedsmæssigt begrundet forsigtighedsprincip i forhold til det foreslåede forbud angående anvendelse af pesticider. Anvendelsen af pesticider på sårbare grundvandsdannende områder indebærer dermed en risiko for menneskers sundhed, idet det ikke er muligt at teste for risici, der ikke er kendte. Miljøministeriet vurderer på den baggrund, at forsigtighedshensyn tilsiger, at et sprøjteforbud kan medvirke til at sikre, at der ikke kommer yderligere pesticider i grundvandet, hvilket potentielt kan føre til en forringelse af menneskers sundhed.

Såfremt udbringningen af forurennet jord sker på de grundvandsdannende områder, som miljøministeren foreslår bemyndiget til at udpege, kan der være en risiko for, at miljøfarlige stoffer, f.eks. PFAS, olieprodukter og tungmetaller, via nedbør kan trænge ned til og forurene drikkevandsressourcen. Desuden kan løbende ny viden om miljøfarlige stoffer medføre et behov for at justere eller fastsætte nye grænseværdier for forurennet jord i fremtiden. Miljøministeriet vurderer på den baggrund, at det foreslåede forbud mod udbringning af forurennet jord i SGO således vil kunne forebygge, at der sker forurening af drikkevandsressourcen, såfremt der måtte komme ny viden om miljøfarlige stoffer i jord, som ikke i tilstrækkelig grad er afspejlet i gældende regulering.

Et forbud mod udbringning af spildevandsslam i SGO vil kunne forebygge, at der sker forurening af drikkevandsressourcen, såfremt der måtte komme ny viden om miljøfarlige stoffer i spildevandsslam, som ikke i tilstrækkelig grad er afspejlet i gældende regulering.

Miljøministeriet vurderer på den baggrund, at forsigtighedshensyn tilsiger, at de tre foreslåede forbud kan medvirke til at sikre, at der ikke kommer yderligere forurenende eller miljøfarlige stoffer i grundvandet, hvilket potentielt kan føre til en forringelse af menneskers sundhed og miljøet.

Sammenfattende vurderer Miljøministeriet, at det foreslåede forbud forfølger legitime hensyn til beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet, og er egnet til at opfylde disse hensyn ved at reducere tilførslen af forurenende stoffer til de mest sårbare grundvandsdannende områder. Mindre indgribende foranstaltninger såsom individuelle vilkår og påbud vurderes ikke at kunne sikre den ønskede beskyttelse i SGO i samme og tilstrækkelig grad. Ved proportionalitetsvurderingen indgår, at forbuddet foreslås ledsaget af en kompensationsordning efter miljøbeskyttelseslovens § 64 g. På denne baggrund vurderer Miljøministeriet, at artikel 63 og 65 TEUF ikke er til hinder for gennemførelsen af forbuddet.

Vandforsyningsloven medvirker til gennemførelse af vandrammedirektivet, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

Kommunerne vil med den foreslåede ophævelse af § 13 fortsat have den overordnede opgave med at tilrettelægge vandforsyningen og skal fortsat udarbejde planer herfor, jf. vandforsyningslovens § 14. Dette vil fortsat kunne ske ved udarbejdelse af nye indsatsplaner efter § 13 a i

vandforsyningsloven, som foreslås bibeholdt, ligesom det kan ske ved gennemførelse af allerede vedtagne indsatsplaner, eller ved meddelelse af påbud eller forbud efter §§ 24 og 24 a (BNBO) i miljøbeskyttelsesloven.

Lovforslagets kompensationsordning udgør et centralt element i den samlede regulering, idet den skal afbøde de økonomiske konsekvenser for de grundejere og andre rettighedshavere, der berøres af SGO-forbuddet, og dermed medvirke til, at foranstaltningen er proportional i forhold til de berørte erhvervsinteresser.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 9. september 2026 til den 4. november 2026 (57 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet, DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Alle Kommuner, Asfaltindustrien, Bæredygtigt Landbrug, Biologforbundet, Bryggeriforeningen, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), CO-Industri, COOP Danmark A/S, CropLife Danmark, DAKOFA, DAKOFO, DANVA, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Autogenbrug (DAG), Dansk Bilbrancheråd, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme, Dansk Gartneri, Dansk Golf Union, Dansk Journalistforbund, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Maskinhandlerforening, Dansk Metal, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Skovforening, Dansk Skytte Union, Dansk Solvarmeforening, Dansk Transport og Logistik (DTL), Dansk Vandrelaug, Danske Juletræer, Danske Kartofler, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Regioner, Danske Svineproducenter, Danske Vandværker, DANVA, De Samvirkende Købmænd, De Økonomiske Råd, DELTA, DHI, DTU, DTU Aqua, Dyrenes Beskyttelse, Energinet.dk, Finans Danmark, Foreningen af Byplanlæggere (FAB), Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af danske brøndborere, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Kommunale Beredskabschefer, Foreningen af speciallæger (ex. Embedslægeforeningen), Foreningen for Biodynamisk Jordbrug, GEUS - Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser, Grænseregion Syd, Greenpeace Danmark, Grøn Hverdag, GTS (Godkendt Teknologisk Service), HK-Kommunal Miljøudvalg, ITD, KL, Kyst, Land & Fjord, Københavns Universitet,

UDKAST

Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Landbo Ungdom, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen for Dansk Fåreavl, Landsforeningen for Gyl-leramte, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lif, Marine Ingredients Denmark, Mejeriforeningen, Natur og Ungdom, NOAH, Nordisk konservatorforbund, Novo Nordisk, Parcelhusejernes Landsorganisation, SEGES, Skovdyrkerne, Spildevandsteknisk forening, Uniscrap, Wind Denmark, Økologisk Landsforening, og Ørsted.

11. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	De statsfinansielle omkostninger rummer bl.a. afledt afgiftstab fra afgift på bekæmpelsesmidler samt udgifter til kortlægning, udpegning, kontrol samt behandling af dispensationer. De forventede udgifter til dette vil være mellem 27-39 mio. kr. i det første år, hvorefter udgifterne vil falde til 18-26 mio. kr. det efterfølgende år og herefter vil niveauet være 6-15 mio. kr. årligt. Disse tal er foreløbige og er under konsolidering. For kompensation og udbetaling vil disse afhænge af den endelige model for kompensation, herunder af om kompensation skal udbetales årligt eller som en engangsudbetaling. Det vurderes, at staten som en afledt konsekvens vil få et årligt provenutab på ca. 30 mio. kr. fra afgiften på bekæmpelsesmidler. Afgiftstabet er ikke indregnet i de forventede udgifter på 27-39 mio. kr. det første år fallende til 6-15 mio. kr., som er beskrevet ovenfor.

UDKAST

Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der forventes med en vedtagelse af lovforslaget øgede opgaver til staten med kortlægning, udpegning, kompensation og udbetaling samt behandling af dispensationer. Den øgede mængde af opgaver for staten vil afhænge af den endelige model for kompensation, herunder af om kompensation skal udbetales årligt eller som én engangsudbetaling. Der forventes med en vedtagelse af lovforslaget færre opgaver for kommunerne med udarbejdelse af indsatsplaner efter vandforsyningslovens § 13, der foreslås ophævet. Det forventes ikke, at vedtagelsen af lovforslaget vil medføre ændrede opgaver for regionerne.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Miljøministeriet forventer, at grundejere og andre rettighedshavere for hvem tabet udgør ekspropriation, hvis lovforslaget vedtages, vil kunne kompenseres for en del af deres tab gennem den kompensationsordning, som det foreslås at miljøministeren kan fastsætte regler om. Kompensationen kan ikke på nuværende tidspunkt kvantificeres yderligere.	Såfremt lovforslaget vedtages, og miljøministeren med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse udpeger relevante sårbare grundvandsdannende områder, vurderer Miljøministeriet foreløbigt og med væsentlig usikkerhed et betydeligt værditab til ejere og andre rettighedshavere i form af tabt jordværdi.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Lovforslaget indeholder ikke forslag, der, hvis lovforslaget vedtages, vil indebære direkte administrative konsekvenser for erhvervslivet.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	De foreslåede forbud forventes at ville kunne medvirke til at begrænse eksisterende aktiviteter, som	Ingen

UDKAST

	forventes at medføre en forurening af drikkevandsressourcen fremadrettet.	
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget er i overensstemmelse med EU-retten og indeholder bestemmelser, der bidrager til gennemførslen af artikel 11 i rammedirektivet om bæredygtig anvendelse af pesticider samt artikel 4 i vandrammedirektivet.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at i fodnoten til miljøbeskyttelseslovens titel ændres »Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken, om ændring og senere ophævelse af Rådets direktiv 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF og 86/280/EØF og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF,« til: »Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2026/805 af 30. marts 2026 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (EØS-relevant tekst), EU-Tidende, L af 20. april 2026«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at lovforslaget bidrager til gennemførelsen af artikel 4 i vandrammedirektivet, herunder ændringen af vandrammedirektivet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2026/805 af 30. marts 2026 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (EØS-relevant tekst), EU-Tidende, L af 20. april 2026, jf. lovforslagets pkt. 9.

Til nr. 2

Det foreslås, at i § 21 c, stk. 1, ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6,« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5,«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at § 11 a, stk. 1, nr. 5, foreslås ophævet, og at nr. 6 herefter bliver nr. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 3.

Til nr. 3

Det foreslås, at i § 24 a, stk. 1, ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6,« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5,«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at § 11 a, stk. 1, nr. 5, foreslås ophævet, og at nr. 6 herefter bliver nr. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 3.

Til nr. 4

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 24 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen mod fuldstændig erstatning skal give påbud eller nedlægge forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO udpeget efter regler i medfør af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 6, hvis der ikke er opnået aftale herom, når kommunalbestyrelsen som led i en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i vandforsyningsloven har vurderet, at der er et beskyttelsesbehov i BNBO.

Det fremgår af § 24 a, stk. 2, at kravet om beskyttelse af BNBO efter stk. 1 ikke gælder, hvis området er beskyttet på tilsvarende måde, jf. § 24 a, stk. 2, nr. 1-4.

Det foreslås at indsætte et nyt § 24 a, stk. 2, nr. 5, hvorefter stk. 1 ikke gælder i det omfang, det boringsnære beskyttelsesområde ligger inden for et sårbart grundvandsdannende område, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i vandforsyningsloven.

Den foreslåede ændring medfører, at hvis en kommunalbestyrelse efter regler udstedt i medfør af § 13 e i vandforsyningsloven som led i en risikovurdering har vurderet, at der er et beskyttelsesbehov i BNBO, vil kommunalbestyrelsen ikke skulle meddele påbud eller forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider efter § 24 a, stk. 1, i det omfang BNBO ligger inden for SGO.

Efter den foreslåede § 24 b i miljøbeskyttelsesloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås et forbud bl.a. mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i SGO udpeget efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, jf. lovforslagets § 2 nr. 5.

Den foreslåede ændring medfører desuden, at i tilfælde af, at alene en del af et BNBO ligger inden for et sårbart grundvandsdannende område udpeget efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, vil den resterende del af BNBO være omfattet af § 24 a, stk. 1.

Til nr. 5

Gældende ret indeholder ikke regler om forbud mod at anvende pesticider eller spildevandsslam eller udbringe forurennet jord i sårbare grundvandsdannende områder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny § 24 b i miljøbeskyttelsesloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at der inden for et sårbart grundvandsdannende område, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., ikke til erhvervsmæssige eller offentlige formål må anvendes pesticider eller spildevandsslam eller udbringes forurennet jord.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at når et bestemt geografisk område er udpeget som et sårbart grundvandsdannende område efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning, jf. lovforslagets § 2, nr. 5, finder forbuddet i den foreslåede stk. 1 anvendelse. I områder udpeget som SGO må der således ikke til erhvervsmæssige eller offentlige formål anvendes pesticider eller spildevandsslam eller udbringes forurennet jord.

Efter § 33, nr. 1, i lovebekendtgørelse nr. 1200 af 25. september 2025 om kemikalier, forstås ved »pesticider«, plantebeskyttelsesmidler omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF.

Ved »spildevandsslam« forstås dels spildevandsslam fra rensningsanlæg, der behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, der behandler spildevand med tilsvarende sammensætning og spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de førnævnte, jf. også definitionen i § 4, nr. 18, litra a og b, i bekendtgørelse nr. 1001 af 27. juni 2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål.

Ved »anvendelse« af pesticider og spildevandsslam forstås spredning af pesticider eller spildevandsslam på jorden eller enhver anden anvendelse af pesticider eller spildevandsslam på og i jorden.

Ved »forurennet jord« forstås jord, der på grund af menneskelig påvirkning kan have skadelig virkning på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt, hvilket følger af miljøbeskyttelseslovens § 83 c. Det fremgår ligeledes af § 83 c, at forurennet jord ikke omfatter jord påvirket af jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider m.v. Definitionen og

afgrænsningen af anvendelsesområdet for § 83 c svarer til jordforureningslovens § 2, som den var formuleret ved lovens ikrafttræden den 1. januar 2000.

Ved »udbringning« af forurennet jord forstås tilførsel af forurennet jord til et areal i det sårbare grundvandsdannende område, hvor jorden ikke stammer fra det samme areal i det pågældende sårbare grundvandsdannende område selv. Det er i den forbindelse en forudsætning, at der sker en flytning af jorden over et ejendomsskel.

Ved anvendelse af pesticider eller spildevandsslam til »erhvervsmæssige formål« skal forstås udøvelse af de aktiviteter, der fremgår af forbuddene i den foreslåede § 24 b, stk. 1, i forbindelse med erhvervsmæssige aktiviteter, herunder udøvelse af sprøjteførere, teknikere, arbejdsgivere og selvstændige i både landbrugssektoren og andre sektorer. Det vil hovedsageligt omfatte traditionelle jordbrugere, dvs. erhvervsmæssig udøvelse tilknyttet konventionelt jordbrugsdrift (landbrug, skovbrug, gartneri, frugtavl, planteskoler, juletræsproduktion m.v.), idet anvendelse af pesticider godkendt til økologisk jordbrugsproduktion foreslås undtaget i medfør af den foreslåede § 24 b, stk. 2, nr. 1. Golfklubber, hoteller m.v. vil imidlertid også være omfattet, i det omfang de har et udpeget sårbart grundvandsdannende område på deres ejendom. Begrebet »erhvervsmæssige formål« svarer desuden til det, der gælder for boringsnære beskyttelsesområder, som f.eks. omtalt i bemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 24 a, stk. 1, jf. Folketingstidende 2023-2024, tillæg A, L 123 som fremsat, side 20.

Ved udbringning af forurennet jord til »erhvervsmæssige formål« skal forstås udbringning af forurennet jord i forbindelse med erhvervsmæssige aktiviteter, herunder udbringning af forurennet jord, der udbringes af grundejeren selv eller en transportør, idet der lægges vægt på at udbringningen har et erhvervsmæssigt sigte. Uden for begrebet udbringning af forurennet jord til erhvervsmæssige formål falder udbringning, der sker til private formål, som f.eks. i forbindelse med jordforbedring af haver i private boliger.

Ved anvendelse af pesticider eller spildevandsslam eller udbringning af forurennet jord til »offentlige formål« skal forstås den anvendelse af pesticider og spildevandsslam eller udbringning af forurennet jord, som offentlige myndigheder, stat, region og kommune vil kunne forestå. Begrebet »offentlige formål« svarer desuden til det, der gælder for boringsnære beskyttelsesområder, som f.eks. omtalt i bemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 24 c, stk. 1, jf. Folketingstidende 2017-2018, tillæg A, L 102 som fremsat, side 16.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 1*, at forbuddet i stk. 1 ikke gælder for anvendelse af pesticider godkendt til økologisk jordbrugsproduktion.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det ikke vil være i strid med forbuddet i det foreslåede stk. 1 at anvende pesticider godkendt til økologisk jordbrugsproduktion i områder udpeget som sårbare grundvandsdannende områder efter regler fastsat i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning, jf. lovforslagets § 2, nr. 5.

Ved begrebet »pesticider godkendt til økologisk jordbrugsproduktion« forstås pesticider, der er omfattet af de fornødne godkendelser til økologisk jordbrugsproduktion i Danmark. På tidspunktet for lovforslagets fremsættelse er kravene, at det pågældende pesticid dels skal være godkendt af Miljøstyrelsen til brug i Danmark, jf. artikel 9, stk. 3, i økologiforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007, og dels at det skal være optaget på EU's og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs positivliste over stoffer, der er tilladt til økologi.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 2*, at forbuddet i stk. 1 ikke gælder for anvendelse af pesticider, der ikke kræver autorisation til køb og anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det ikke vil være i strid med forbuddet i det foreslåede stk. 1 at anvende pesticider, der ikke kræver autorisation til køb og anvendelse, i sårbare grundvandsdannende områder efter regler fastsat i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning, jf. lovforslagets § 2, nr. 5.

Ved begrebet »pesticider, der ikke kræver autorisation til køb og anvendelse«, forstås pesticider, der er godkendt af Miljøstyrelsen efter den såkaldte bekæmpelsesmiddelbekendtgørelse, bekendtgørelse nr. 1516 af 2. december 2025, til salg til brug af ikke-professionelle brugere uden autorisation efter bekendtgørelse nr. 951 af 26. juni 2025 om uddannelse og autorisation i forbindelse med køb, overdragelse og professionel anvendelse af bekæmpelsesmidler.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 3*, at det foreslåede forbud i stk. 1 ikke gælder for indendørs anvendelse af pesticider i forbindelse med lageropbevaring af varer og afgrøder.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det ikke vil være i strid med forbuddet i det foreslåede stk. 1 indendørs at anvende pesticider i forbindelse med lageropbevaring af varer og afgrøder.

Ved begrebet »indendørs anvendelse af pesticider i forbindelse med lageropbevaring« forstås indendørs anvendelse af pesticider på opbevaringsfaciliteter til varer og afgrøder som korn, frø og kartofler, således at anvendte pesticider på opbevaringsfaciliteterne ikke kan trænge ned i jorden.

Det forudsættes derfor, at lagerhallen er indrettet med f.eks. et støbt betongulv.

Det foreslås i *stk. 2, nr. 4*, at det foreslåede forbud i stk. 1 ikke gælder for indendørs anvendelse af pesticider i lukkede systemer, f.eks. til bejdsning af frø.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det ikke vil være i strid med forbuddet i det foreslåede stk. 1 indendørs at anvende pesticider i lukkede systemer, f.eks. til bejdsning af frø.

Ved begrebet »bejdsning i lukkede systemer« forstås indendørs bejdsning i bejdsevirksomheder, der renser og behandler korn og frø med svampemidler (bejdsemidler) inden såning med det formål, at beskytte afgrøder mod sygdomme og skadedyr i jordbunden og som har en S3-sprøjtemiddelautorisation efter bekendtgørelse nr. 951 af 26. juni 2025 om uddannelse og autorisation i forbindelse med køb, overdragelse og professionel anvendelse af bekæmpelsesmidler.

Det foreslås i *stk. 3*, at det foreslåede forbud ikke gælder for anvendelse af pesticider på arealer, hvor forbuddet i § 21 b, stk. 1, finder anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at i det omfang, der arealmæssigt er overlap mellem 25 meters beskyttelseszonen efter § 21 b, stk. 1, og et udpeget SGO, vil forbuddet efter den foreslåede § 24 b ikke finde anvendelse for dette område for så vidt angår den del af det foreslåede forbud, der vedrører anvendelse af pesticider.

Det foreslåede forbud mod anvendelse af spildevandsslam og udbringning af forurennet jord i SGO vil efter den foreslåede § 24 b finde anvendelse, uanset at der arealmæssigt er overlap mellem 25 meters beskyttelseszonen efter § 21 b, stk. 1, og et udpeget SGO.

Det foreslåede forbud i SGO vil dermed ikke medføre ændringer i det gældende anvendelsesområde for § 21 b.

I tilfælde af, at alene en del af et udpeget SGO ligger inden for 25 meters beskyttelseszone efter § 21 b, stk. 1, vil den resterende del af SGO være omfattet af det foreslåede forbud i SGO også for så vidt angår anvendelse af pesticider.

Det foreslås i *stk. 4*, at miljøministeren i helt særlige tilfælde kan meddele dispensation fra forbuddet i stk. 1, nr. 1, mod anvendelse af pesticider og forbuddet i stk. 1, nr. 2, mod anvendelse af spildevandsslam.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at miljøministeren i helt særlige tilfælde kan meddele dispensation fra de to nævnte forbud i stk. 1.

Dispensation vil skulle meddeles efter en konkret vurdering, der skal tage højde for det konkrete beskyttelsesbehov. Et helt særligt tilfælde kunne f.eks. være, hvis det forventes, at en drikkevandsboring skal sløjfes.

Det foreslås i *stk. 5*, at miljøministeren kan fastsætte regler om adgang til at meddele dispensation efter stk. 4, herunder om vilkår, tidsbegrænsning og dokumentation.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til at meddele dispensation fra det foreslåede forbud i stk. 1, nr. 1, mod anvendelse af pesticider og det foreslåede forbud i stk. 1, nr. 2, mod anvendelse af spildevandsslam, herunder om vilkår, tidsbegrænsning og dokumentation.

Miljøministeren kan med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse f.eks. stille krav om, at dispensationen ophører efter en nærmere bestemt tidsperiode, at der alene kan anvendes særlige pesticider eller fastsættes andre betingelser som skønnes nødvendige for at sikre drikkevandsforsyningen.

Det foreslås i *stk. 6*, at miljøministeren kan fastsætte regler om meddelelse af dispensation fra forbuddet i stk. 1, nr. 3, om udbringning af forurennet jord.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om meddelelse af konkrete dispensationer fra det foreslåede forbud mod udbringning af forurennet jord i sårbare

grundvandsdannende områder, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v. Miljøministeren vil efter den foreslåede bestemmelse herunder kunne fastsætte regler om krav til vilkår, tidsbegrænsning og dokumentation for at opnå en dispensation.

Det forventes, at miljøministeren med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse vil fastsætte regler om i hvilke bestemte tilfælde, det vil være muligt at opnå dispensation fra det foreslåede forbud mod udbringning af forurennet jord i sårbare grundvandsdannende områder, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v.

Til nr. 6

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 1, at når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter § 13 eller § 13 a i lov om vandforsyning m.v., kan kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

Det foreslås, at i § 26 a, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter vandforsyningslovens § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 7

Det foreslås at indsætte en ny § 64 g i miljøbeskyttelsesloven.

Det foreslås i § 64 g, 1. pkt., at miljøministeren kan fastsætte regler om en kompensationsordning for grundejere og andre rettighedshavere, hvis ejendom er omfattet af det foreslåede forbud i § 24 b, stk. 1.

Det foreslås i 2. *pkt.*, at miljøministeren herunder kan fastsætte nærmere regler om

1) at grundejere og andre rettighedshavere, enten modtager en samlet kompensationsudbetaling eller modtager en årlig kompensation over en bestemt årrække, og

2) hvilke kriterier, der skal indgå i vurderingen af, om grundejere og andre rettighedshavere skal tildeles kompensation.

Med lovforslaget bemyndiges miljøministeren efter den foreslåede bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 64 g til at fastsætte regler om en kompensationsordning for grundejere og andre rettighedshavere, hvis ejendom er omfattet af det foreslåede forbud i SGO mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam og udbringning af forurenede jord i SGO.

Det er hensigten, at der vil skulle etableres en kompensationsordning for at afbøde de økonomiske konsekvenser af det foreslåede forbud.

Det forudsættes, at kompensationsordningen udformes således, at den samlet set medvirker til, at forbuddet i § 24 b, stk. 1, som udgangspunkt ikke har karakter af ekspropriation efter grundlovens § 73.

Det fremgår af regeringsgrundlaget *Det politiske grundlag for firkløverregeringen* fra juni 2026, at et nationalt sprøjteforbud vil ramme de enkelte grundejere forskelligt, idet udgangspunktet for alle er, at man vil kunne anvende jorden på anden vis. Der må forventes 1) et vist overlap med jorde, der skal omlægges, som følge af den grønne trepart, 2) at der er bedrifter, der ikke vil blive berørt i større omfang, 3) at nogle bedrifter vil blive påvirket i et omfang, hvor det vil være nødvendigt med omlægningsstøtte f.eks. til skov eller økologi, og 4) at nogle bedrifter vil blive berørt i så stort omfang, at der vil være behov for kompensation for at undgå ekspropriation.

Den konkrete model for kompensation vil blive fastsat ved bekendtgørelse, da udformningen af den konkrete kompensationsmodel endnu ikke er politisk besluttet.

Den foreslåede bemyndigelse rummer derfor mulighed for, at miljøministeren eksempelvis kan udstede regler om, at grundejere og andre rettighedshavere, enten modtager en enkelt kompensationsudbetaling eller modtager en årlig kompensation over en bestemt årrække og hvilke kriterier der skal indgå i vurderingen af, om en bedrift får adgang til kompensation.

Det forventes, at når miljøministeren fastsætter regler om en kompensationsordning efter den foreslåede bemyndigelse hertil, vil det indgå, at igangværende deltagelse i arealomlægning (f.eks. skovrejsning) ikke vil begrænse, om en bedrift kan indgå i vurderingen om adgang til kompensation.

Til nr. 8

Det foreslås at indsætte et nyt *nr. 8* i § 79 b, stk. 1, hvorefter der vil kunne fastsættes regler om, at der skal ske anvendelse af digital kommunikation, herunder bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur eller lignende ved ansøgning og afgørelse om dispensation efter den foreslåede § 24 b, stk. 4, samt efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 24, stk. 5 og 6.

Bemyndigelsen vil dække krav om anvendelse af digital kommunikation i forbindelse med ansøgningen og korrespondance mellem myndigheden og ansøgeren i forbindelse hermed og myndighedens afgørelse om dispensation.

Med den foreslåede indsættelse af nyt *nr. 9* i § 79 b, stk. 1, gives der mulighed for, at miljøministeren kan fastsætte regler om, at der skal ske anvendelse af digital kommunikation, herunder bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur eller lignende, i sager omfattet af regler i medfør af den foreslåede § 64 g.

Bemyndigelsen vil bredt dække krav om anvendelse af digital kommunikation om forhold vedrørende en kompensationsordning fastsat i regler udstedt i medfør af den foreslåede § 64 g.

Nr. 8-20 bliver herefter nr. 10-22.

Til nr. 9

Efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, fastsættes hvilke overtrædelser af loven, der kan medføre bødestraf.

Den foreslåede bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 24 b, foreslås indsat i lovens § 110, stk. 1, *nr. 1*. Dette indebærer, at overtrædelse af det foreslåede forbud mod anvendelse af pesticider og spildevandsslam og

udbringning af forurennet jord til erhvervsmæssige eller offentlige formål i SGO vil kunne straffes med bøde.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af vandforsyningslovens § 2, stk. 2, nr. 3, at miljøministeren med henblik på opfyldelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet fastsætter regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår indsatsplaner administreres efter § 13.

Det foreslås, at i § 2, *stk. 2, nr. 3*, ændres »§ 13« til: »§ 13 a«.

Den foreslåede ændring, hvorved § 13 udgår er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Den foreslåede indsættelse af § 13 a indebærer, at miljøministeren i medfør af § 2 fastsætter regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår indsatsplaner administreres efter § 13 a.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter vandforsyningslovens § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 2

Det fremgår af vandforsyningslovens § 11 a, stk. 1, nr. 1-6, at miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges områder med drikkevandsressourcer.

Efter § 11 a, stk. 1, nr. 2, udpeger miljøministeren områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Efter § 11 a, stk. 1, nr. 3, udpeger miljøministeren indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD.

Det foreslås, at i § 11 a, *stk. 1, nr. 3*, udgår »uden for områderne nævnt i nr. 2«.

Den foreslåede ændring indebærer, at indvindingsoplande til almene vandforsyninger også vil blive udpeget inden for OSD.

Til nr. 3

Det fremgår af § 11 a, stk. 1, nr. 1-6, i vandforsyningsloven, at miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges områder med drikkevandsressourcer.

Inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD), som udpeges efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 2, og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD, som udpeges efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 3, udpeges følsomme indvindingsområder, med angivelse af hvilken type af forurening de anses følsomme overfor, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 4.

I dag udpeges der følsomme indvindingsområder over for nitrat (NFI) og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder på sandjorde (SFI).

Inden for de følsomme indvindingsområder, hvor en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne, udpeges der indsatsområder, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 5.

Det foreslås at ophæve § 11 a, stk. 1, nr. 5, i vandforsyningsloven.

Forslaget indebærer, at kravet om udpegning af indsatsområder inden for de følsomme indvindingsområder, som udpeges efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 4, bortfalder.

Den foreslåede ændring medfører, at der ikke vil skulle udpeges indsatsområder inden for de følsomme indvindingsområder, som udpeges efter § 11 a, stk. 1, nr. 4.

Som en konsekvens af den foreslåede ophævelse af nr. 5 bliver det gældende nr. 6 til nr. 5.

Til nr. 4

Det foreslås, at i § 11 a, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 5, ændres »vandforsyninger.« til: »vandforsyninger, og«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at der foreslås indsat et nyt nr. 6 i bestemmelsen, jf. lovforslagets § 2, nr. 5.

Til nr. 5

Det fremgår af § 11 a, stk. 1, nr. 1-6, i vandforsyningsloven, at miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges områder med forskellige typer drikkevandsressourcer.

Gældende ret indeholder ikke bemyndigelse til, at miljøministeren kan fastsætte regler om udpegning af sårbare grundvandsdannende områder.

Det foreslås at indsætte et nyt *§ 11 a, stk. 1, nr. 6*, hvorefter miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges sårbare grundvandsdannende områder inden for indvindingsoplande til almene vandforsyninger.

Det foreslåede nr. 6 foreslås indsat efter det gældende nr. 6, der som følge af den foreslåede ophævelse af det gældende nr. 5, bliver nr. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler, hvorved der udpeges SGO. Den foreslåede bestemmelse vil desuden medføre, at miljøministerens beføjelse til at udpege SGO bliver en skønsmæssig beslutning baseret på relevante data og analyser.

Ved SGO forstås områder inden for indvindingsoplande for eksisterende indvindingsoplande til almene vandforsyninger, hvortil der sker en betydelig grundvandsdannelse af relativ ungt vand fra terræn.

Ved almene vandforsyninger forstås den person eller juridiske enhed, der ejer et eller flere vandforsyningsanlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme hver. En almen vandforsyning kan således være kommunalt såvel som privat ejet af enten en eller flere personer eller en juridisk enhed.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil skulle udnyttes til i bekendtgørelse at udpege SGO med henblik på, at det foreslåede forbud mod til erhvervsmæssige eller offentlige formål at anvende pesticider eller spildevandsslam og udbringe forurenede jord i SGO, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, kan få retsvirkning efter sit indhold.

Til nr. 6

Det foreslås at ophæve *§ 13* i vandforsyningsloven.

Forslaget indebærer, at kravet om at kommunalbestyrelsen skal vedtage en indsatsplan for hvert af de indsatsområder, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af lovens § 11 a, stk. 1, nr. 5, bortfalder.

Det foreslåede medfører, at der ikke længere vil være en pligt til for kommunalbestyrelsen at vedtage indsatsplaner.

Forslaget har sammenhæng med, at § 11 a, stk. 1, nr. 5, om udpegning af indsatsområder foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2 nr. 3.

Det foreslås endvidere, at § 12 ophæves.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet.

Til nr. 7

Det fremgår af vandforsyningslovens § 13, stk. 1, at for hvert af de udpegede indsatsområder, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 5, skal kommunalbestyrelsen vedtage en indsatsplan.

Det fremgår af § 13, stk. 2, at indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer. Videre fremgår det af § 13, stk. 3, at indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinjer og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.

Det fremgår af vandforsyningslovens § 13 a, stk. 1, 1. pkt., at en kommunalbestyrelse kan vedtage en indsatsplan for et område, hvis udpegningen efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, er utilstrækkelig til at sikre kommunens vandforsyningsinteresser. Af stk. 1, 2. pkt., fremgår det, at bestemmelserne i § 13, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Det foreslås, at i § 13 a, stk. 1, 1. pkt., udgår », hvis udpegningen efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, er utilstrækkelig«.

Det foreslåede indebærer, at kommunalbestyrelsen efter § 13 a generelt vil have mulighed for at vedtage en indsatsplan til sikring af kommunens vandforsyningsinteresser.

Forslaget er en konsekvens af, at § 11 a, stk. 1, nr. 5, om udpegning af indsatsområder foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 3, og at § 13, hvorefter kommunalbestyrelsen har pligt til at vedtage en indsatsplan for disse indsatsområder foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Desuden foreslås det, at § 13 a, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

Det foreslåede er en konsekvens af, at § 13 foreslås ophævet, og at § 13, stk. 2 og 3, som efter § 13 a, stk. 1, 2. pkt., finder anvendelse for indsatsplaner vedtaget efter § 13 a, foreslås indsat som nye stykker i § 13 a, jf. lovforslagets § 2, nr. 8.

Til nr. 8

Det fremgår af § 13, stk. 1, i vandforsyningsloven, at kommunalbestyrelsen skal vedtage en indsatsplan for hvert af de indsatsområder, der er udpeget i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 5.

Det fremgår af § 13, stk. 2, at indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer. Videre fremgår det af § 13, stk. 3, at indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinjer og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.

Efter vandforsyningslovens § 13 a, stk. 1, 1. pkt., kan en kommunalbestyrelse vedtage en indsatsplan for et område, hvis udpegningen efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, er utilstrækkelig til beskyttelse af kommunens vandforsyningsinteresser. Det fremgår af § 13 a, stk. 1, 2. pkt., at bestemmelserne i § 13, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Det foreslås, at i § 13 a indsættes bestemmelserne i gældende § 13, stk. 2 og 3, som nye *stk. 2* og *stk. 3*:

»*Stk. 2.* Indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer.

Stk. 3. Indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinjer og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.«

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6, og at § 13, stk. 2 og 3, efter gældende § 13 a, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse for indsatsplaner efter § 13 a.

Der er herved ikke tilsigtet nogen ændring af retstilstanden i forhold til virkningen af bestemmelserne i stk. 2 og 3 i forhold til indsatsplaner, der vedtages i medfør af § 13 a.

Som en konsekvens af den foreslåede indsættelse af nye stk. 2 og 3, bliver stk. 2 til stk. 4.

Til nr. 9

Det foreslås, at i § 13 a, stk. 2, der bliver stk. 4, ændres »lov om vandplanlægning, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13« til: »lov om vandplanlægning eller vandforsyningsplanen«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 10

Det foreslås, at i § 13 b, stk. 1, ændres »§§ 13 eller 13 a« til: »§ 13 a« og i § 13 b, stk. 2 og 6, og § 13 d, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

De foreslåede ændringer er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

De foreslåede ændringer skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 11

Det fremgår af § 13 c, stk. 1, at kommunalbestyrelsen ved afgørelse af sager lægger de retningslinjer til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13.

Det foreslås, at i § 13 c, stk. 1, ændres »§ 13« til: »§ 13 a«.

Det foreslåede indebærer, at kommunalbestyrelsen ved afgørelse af sager skal lægge de retningslinjer til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13 a.

Det foreslås, at henvisningen til § 13 udgår som følge af den foreslåede ophævelse af § 13, jf. lovforslagets § 2, nr. 6. Samtidig foreslås det, at der indsættes en henvisning til § 13 a, hvorved bestemmelsens anvendelsesområde udvides til at omfatte indsatsplaner, der vedtages efter § 13 a.

Den foreslåede ændring vedrørende § 13 skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 12

Det foreslås, at i § 13 c, stk. 2, og to steder i § 16 udgår »§ 13 og«.

De foreslåede ændringer er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

De foreslåede ændringer skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 13

Det foreslås, at i § 13 d, stk. 2, 2. pkt., udgår »eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførelsen af disse planer«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 14

Det fremgår af § 13 e, 1. pkt., i vandforsyningsloven, at miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal vurdere og indberette til Miljøministeriet om behovet for indsatser til beskyttelse af nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6.

Bemyndigelsen i vandforsyningslovens § 13 e er udmøntet i bekendtgørelse nr. 743 af 17. juni 2024 om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning (BNBO-bekendtgørelsen).

Det foreslås, at i § 13 e, 1. pkt., ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5, i det omfang det boringsnære beskyttelsesområde ligger uden for et sårbart grundvandsdannende område udpeget i regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at § 11 a, stk. 1, nr. 5, foreslås ophævet, og at nr. 6 herefter bliver nr. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 3.

Derudover indebærer den foreslåede ændring, at bemyndigelsen til efter § 13 e, stk. 1, 1. pkt., at fastsætte regler om en kommunal forpligtelse til at vurdere og indberette oplysninger om behovet for indsatser i BNBO, ikke gælder i det omfang, et BNBO ligger inden for SGO udpeget i regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, jf. lovforslagets § 2, nr. 5.

Den foreslåede ændring indebærer, at der ikke vil kunne pålægges kommunalbestyrelsen en pligt til at vurdere behovet for en indsats til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO, i det omfang BNBO ligger inden for SGO.

Den foreslåede ændring har sammenhæng med den foreslåede § 24 b i miljøbeskyttelsesloven, hvorefter der i SGO vil foreslås et forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, jf. lovforslagets § 1, nr. 5.

I tilfælde af, at alene en del af et BNBO ligger inden for et sårbart grundvandsdannende område udpeget efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 11 a, stk. 1, nr. 6, vil den resterende del af BNBO være omfattet af bemyndigelsen i § 13 e.

Den foreslåede ændring indebærer, at miljøbeskyttelseslovens § 24 a ikke vil komme i anvendelse i det omfang, et BNBO ligger inden for et SGO, idet det er en forudsætning for, at miljøbeskyttelseslovens § 24 a finder anvendelse, at kommunalbestyrelsen har vurderet, at der er et beskyttelsesbehov efter regler udstedt i medfør af vandforsyningslovens § 13 e.

Til nr. 15

Det fremgår af § 14 a, stk. 1, at en vandforsyningsplan ikke må stride mod regler udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, kommuneplanlægning, forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2, eller en indsatsplan efter § 13.

Det foreslås, at i § 14 a, stk. 1, ændres »kommuneplanlægning, forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2, eller en indsatsplan efter § 13« til: »kommuneplanlægning eller forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med, at det foreslås, at indsatsplaner som er vedtaget efter § 13 opretholdes og administreres efter de hidtil gældende regler, jf. lovforslagets § 4, stk. 2.

Til nr. 16

Det foreslås, at i § 16, stk. 3, 2. pkt., udgår », herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 12 foreslås ophævet, jf. lovforslaget § 2, nr. 6.

Det foreslås endvidere, at i § 16, stk. 3, 3. pkt., ændres »§§ 13 og 13 a« til: »§ 13 a«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Til § 3

Det foreslås, at i landbrugslovens § 6, stk. 1, nr. 9, litra a, og § 23, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at vandforsyningslovens § 13 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 6.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden, samt at ministeren herunder kan fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Den foreslåede bestemmelse vil dels medføre, at miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden og dels medføre, at miljøministeren kan fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet for lovens enkelte bestemmelser, som således kan træde i kraft på forskellige tidspunkter.

Det foreslås i *stk. 2*, at indsatsplaner vedtaget efter § 13 i lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28. oktober 2024, forbliver i kraft og administreres efter de hidtil gældende regler.

De foreslåede ændringer vil ikke gælde for Færøerne eller Grønland og vil heller ikke kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland, da hverken miljøbeskyttelsesloven eller vandforsyningsloven gælder for Færøerne eller Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22. december 2025, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 355 af 3. marts 2026, foretages følgende ændringer:
D Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, EU-Tidende 2006, nr. L 363, side 368, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevarelse af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet), EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 om tilpasning af direktiv	1. I <i>fodnoten</i> til lovens titel ændres »Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken, om ændring og senere ophævelse af Rådets direktiv 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF og 86/280/EØF og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF,« til: »Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2026/805 af 30. marts 2026 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (EØS-relevant tekst), EU-Tidende, L af 20. april 2026«.

73/239/EØF, 74/557/EØF og 2002/83/EF vedrørende miljø på grund af Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse, EU-Tidende 2006, nr. L 363, side 368, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/62/EF af 20. december 1994 om emballage og emballageaffald, EF-Tidende 1994, nr. L 365, side 10, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/852/EU af 30. maj 2018 om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald, EU-Tidende 2018, nr. L 150, side 141, dele af Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald, EF-Tidende 1999, nr. L 182, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008 om tilpasning til Rådets afgørelse 1999/468/EF af visse retsakter, der er omfattet af proceduren i traktatens artikel 251, for så vidt angår forskriftsproceduren med kontrol, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF af 18. september 2000 om udrangerede køretøjer, EF-Tidende 2000, nr. L 269, side 34, som ændret senest ved Kommissionens direktiv 2011/37/EU af 30. marts 2011 om ændring af bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF om udrangerede køretøjer, EU-Tidende 2011, nr. L 85, side 3, dele af Europa-

Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken, om ændring og senere ophævelse af Rådets direktiv 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF og 86/280/EØF og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/96/EF af 27. januar 2003 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), EU-Tidende 2003, nr. L 37, side 24, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/112/EF af 16. december 2008 om ændring af Rådets direktiv 76/768/EØF, 88/378/EØF, 1999/13/EF og direktiv 2000/53/EF, 2002/96/EF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/42/EF med henblik på at tilpasse disse til forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger, EU-Tidende 2008, nr. L 345, side 68, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/108/EF af 8. december 2003 om ændring af direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE),

EU-Tidende 2003, nr. L 345, side 106, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid og om ændring af Rådets direktiv 85/337/ EØF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, 2001/80/EF, 2004/35/EF, 2006/12/EF, 2008/1/EF og forordning (EF) nr. 1013/2006, EU-Tidende 2009, nr. L 140, side 114, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien og om ændring af direktiv 2004/35/EF, EU-Tidende 2006, nr. L 102, side 15, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 596/2009 af 18. juni 2009 om tilpasning til Rådets afgørelse 1999/468/EF af visse retsakter, der er omfattet af proceduren i traktatens artikel 251, for så vidt angår forskriftsproceduren med kontrol, EU-Tidende 2009, nr. L 188, side 14, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver, EU-Tidende 2008, nr. L 312, side 3, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv	
---	--

2018/851/EU af 30. maj 2018 om ændring af direktiv 2008/98/EF om affald, EU-Tidende 2018, nr. L 150, side 109, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked, EU-Tidende 2006, nr. L 376, side 36, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider, EU-Tidende 2009, nr. L 309, side 71, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/18/EU af 4. juli 2012 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer og om ændring og efterfølgende ophævelse af Rådets direktiv 96/82/EF, EU-Tidende 2012, nr. L 197, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), EU-Tidende 2012, nr. L 197, side 38, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/2193/EU af 25. november 2015 om begrænsning af visse luftforurenende

emissioner fra mellemstore fyringsanlæg, EU-Tidende 2015, nr. L 313, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/904/EU af 5. juni 2019 om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning, EU-Tidende 2019, nr. L 155, side 1, og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/884 af 13. marts 2024 om ændring af direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), EU-Tidende 2024, L af 19. marts 2024.	
§ 21 c. Inden for et boringsnært beskyttelsesområde, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., må der ikke til erhvervmæssige og offentlige formål etableres nye vaskepladser eller ske opblanding af pesticider, påfyldning af pesticider på pesticidesprøjter eller udvendig vask af pesticidesprøjter, traktorer og andet materiel, der har været anvendt til udbringning af pesticider.	2. I § 21 c, stk. 1, ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6,« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5,«.
§ 24 a. Når der ifølge en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v. er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervmæssig anvendelse af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., skal kommunalbestyrelsen, hvis der	3. I § 24 a, stk. 1, ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6,« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5,«.

ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår efter § 13 f i lov om vandforsyning m.v., mod fuldstændig erstatning give påbud eller nedlægge forbud mod en ellers lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for et boringsnært beskyttelsesområde, jf. dog stk. 2.	
§ 24 a. --- <i>Stk. 2.</i> --- 1-4) ---	4. I § 24 a, stk. 2, indsættes som <i>nr. 5</i>: »5) I det omfang det boringsnære beskyttelsesområde ligger inden for et sårbart grundvandsdannende område, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v.«
	5. Efter § 24 a indsættes: »§ 24 b. Inden for sårbare grundvandsdannende områder, der er udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., må der ikke, jf. dog stk. 2-4, til erhvervsmæssige eller offentlige formål 1) anvendes pesticider, 2) anvendes spildevandsslam eller 3) udbringes forurennet jord. <i>Stk. 2.</i> Forbuddet i stk. 1, nr. 1, gælder ikke for 1) anvendelse af pesticider, der er godkendt til økologisk jordbrugsproduktion, 2) anvendelse af pesticider, der ikke kræver autorisation til køb og anvendelse, 3) indendørs anvendelse af pesticider i forbindelse med lageropbevaring af varer eller afgrøder,

	4) indendørs anvendelse af pesticider i lukkede systemer, f.eks. til bejdsning af frø. <i>Stk. 3.</i> Forbuddet i stk. 1, nr. 1, gælder ikke for anvendelse af pesticider på arealer, hvor forbuddet i § 21 b, stk. 1, finder anvendelse. <i>Stk. 4.</i> Miljøministeren kan i helt særlige tilfælde meddele dispensation fra forbuddet i stk. 1, nr. 1, mod anvendelse af pesticider og forbuddet i stk. 1, nr. 2, mod anvendelse af spildevandsslam. <i>Stk. 5.</i> Miljøministeren kan fastsætte regler om adgangen til at meddele dispensation efter stk. 4, herunder om vilkår, tidsbegrænsning og dokumentation. <i>Stk. 6.</i> Miljøministeren kan fastsætte regler om meddelelse af dispensation fra forbuddet i stk. 1, nr. 3, om udbringning af forurennet jord.
§ 26 a. Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter § 13 eller § 13 a i lov om vandforsyning m.v., kan kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.	6. I § 26 a, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.
§ 64 f. ---	7. Efter § 64 f indsættes i <i>kapitel 8</i>:

	»§ 64 g. Miljøministeren kan fastsætte regler om en kompensationsordning for grundejere og andre rettighedshavere, hvis ejendom er omfattet af forbuddet i § 24 b, stk. 1. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om 1) at grundejere og andre rettighedshavere enten modtager en samlet kompensationsudbetaling eller modtager en årlig kompensation over en bestemt årrække, og 2) hvilke kriterier der skal indgå i vurderingen af, om grundejere og andre rettighedshavere skal tildeles kompensation.«
§ 79 b. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at der skal ske anvendelse af digital kommunikation, herunder bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur el.lign., ved 1-7) ---	8. I § 79 b, stk. 1, indsættes efter nr. 7 som nye numre: »8) ansøgning og afgørelse om dispensation efter § 24 b, stk. 4, samt efter regler udstedt i medfør af § 24 b, stk. 5 og 6, 9) sager omfattet af regler udstedt i medfør af § 64 g,«. Nummer 8-20 bliver herefter nr. 10-22.
§ 110. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der 1) overtræder § 9 j, stk. 6, § 17 a, stk. 1, § 19, stk. 1 eller 2, § 20, § 21 b, § 21 c, stk. 1-3, § 22, § 23, § 27, stk. 1 eller 2, § 28, stk. 4, § 43, § 45, stk. 3, § 50, stk. 1, § 50 a, stk. 1 eller 2, § 51 a, stk. 1-3, § 72 a eller § 89 c,	9. I § 110, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 23,«: »§ 24 b, stk. 1,«.
	§ 2

	I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28. oktober 2024, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 668 af 11. juni 2024 og senest ved § 4 i lov nr. 1761 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:
§ 2. --- <i>Stk. 2.</i> Miljøministeren fastsætter med henblik på opfyldelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår 1-2) --- 3) indsatsplaner administreres efter § 13 og	1. I § 2, <i>stk. 2, nr. 3</i>, udgår »§ 13«, og i stedet indsættes: »§ 13 a«.
§ 11 a. Miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges 1-2) --- 3) indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for områderne nævnt i nr. 2,	2. I § 11 a, <i>stk. 1, nr. 3</i>, udgår »uden for områderne nævnt i nr. 2«.
§ 11 a. --- 1-4) --- 5) delområder inden for de følgende indvindingsområder, jf. nr. 4, på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og den naturlige beskyttelse af vandressourcerne, hvor en særlig indsats til beskyttelse af vandressourcerne er nødvendig til sikring af drikkevandsinteresserne (indsatsområder), og	3. § 11 a, <i>stk. 1, nr. 5</i>, ophæves. Nr. 6 bliver herefter nr. 5.
§ 11 a. --- 1-5) ---	4. I § 11 a, <i>stk. 1, nr. 6</i>, der bliver nr. 5, ændres »vandforsyninger« til: »vandforsyninger, og«.

6) boringsnære beskyttelsesområder til boringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger.	
§ 11 a. --- 1-6) ---	5. I § 11 a, stk. 1, indsættes efter nr. 6, der bliver nr. 5, som nyt nummer: »6) sårbare grundvandsdannende områder inden for indvindingsoplande til almene vandforsyninger.«
§ 12. Til at bistå sig ved udarbejdelsen af indsatsplaner, jf. § 13, opretter kommunalbestyrelsen et koordinationsforum bestående af repræsentanter for vandforsyningerne i kommunen, andre berørte myndigheder, jordbruget, industrien og eventuelle andre relevante parter i kommunen. <i>Stk. 2.</i> Såfremt en indsatsplan udarbejdes i samarbejde med andre kommunalbestyrelser, skal koordinationsforummet omfatte de involverede kommunalbestyrelser. § 13. For hvert af de udpegede indsatsområder, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 5, skal kommunalbestyrelsen vedtage en indsatsplan. <i>Stk. 2.</i> Indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer. <i>Stk. 3.</i> Indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinjer og tidsplan for myndighedernes	6. §§ 12 og 13 ophæves.

indsats til opnåelse af denne beskyttelse.	
§ 13 a. En kommunalbestyrelse kan vedtage en indsatsplan for et område, hvis udpegningen efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, er utilstrækkelig til at sikre kommunens vandforsyningsinteresser, jf. dog § 13 b, stk. 2. Bestemmelserne i § 13, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.	7. I § 13 a, stk. 1, 1. pkt., udgår », hvis udpegningen efter § 11 a, stk. 1, nr. 5, er utilstrækkelig« og § 13 a, stk. 1, 2. pkt., ophæves.
§ 13 a. ---	8. I § 13 a indsættes efter stk. 1 som nye stykker: »Stk. 2. Indsatsplanen skal udarbejdes på baggrund af en nærmere kortlægning af arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af de pågældende vandressourcer. Stk. 3. Indsatsplanen skal indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse samt retningslinjer og tidsplan for myndighedernes indsats til opnåelse af denne beskyttelse.« Stk. 2 bliver herefter stk. 4.
§ 13 a. --- Stk. 2. En indsatsplan efter stk. 1 må ikke stride mod regler fastsat i medfør af lov om vandplanlægning, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13.	9. I § 13 a, stk. 2, der bliver stk. 4, ændres »lov om vandplanlægning, vandforsyningsplanen eller indsatsplaner vedtaget efter § 13« til: »lov om vandplanlægning eller vandforsyningsplanen«.
§ 13 b. Kommunalbestyrelsen skal inddrage alle berørte parter i forbindelse med udarbejdelsen af en indsatsplan efter §§ 13 eller 13 a. Stk. 2. En indsatsplan udarbejdet af en kommunalbestyrelse efter § 13 eller § 13 a kan ikke vedtages endeligt, hvis berørte kommunalbestyrelser har modsat sig dette skriftligt	10. I § 13 b, stk. 1, ændres »§§ 13 og 13 a« til: »§ 13 a«, og i § 13 b, stk. 2 og 6, og i § 13 d, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

over for kommunalbestyrelsen inden 12 uger efter, at de berørte kommunalbestyrelser har modtaget det færdige udkast til planen. Forslaget kan herefter først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne om de nødvendige ændringer.

Stk. 1-5. ---

Stk. 6. Når en indsatsplan efter § 13 eller § 13 a er vedtaget, skal de berørte grundejere og andre berørte parter have skriftlig, individuel underretning herom og om indholdet af planen. Indsatsplanen sendes til miljøministeren.

§ 13 d. En kommunalbestyrelse eller en almen vandforsyning kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller indgå aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning. Efter høring af den almene vandforsyning kan det i en aftale indgået af kommunalbestyrelsen bestemmes, at den almene vandforsyning helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at den almene vandforsyning har fordel af aftalen.

§ 13 c. Kommunalbestyrelsen lægger ved afgørelse af sager de retningslinjer til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13.	11. I § 13 c, stk. 1, udgår »§ 13« og i stedet indsættes: »§ 13 a«.
§ 13 c. --- <i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen gennemfører indsatsplaner, som den har vedtaget efter § 13 og § 13 a. § 16. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af planlægningen efter § 14 samt om grundlaget for og indholdet af indsatsplaner efter § 13 og § 13 a. <i>Stk. 2.</i> --- <i>Stk. 3.</i> Ministeren kan fastsætte regler om tidsfrister og procedure i forbindelse med tilvejebringelse af planlægning efter § 14 samt om revision af planlægningen. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om tidsfrister og procedure i forbindelse med tilvejebringelse og iværksættelse af indsatsplaner efter § 13 og § 13 a, herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum. Miljøministeren kan herunder fastsætte regler om, at offentliggørelse af forslag til indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a og offentlig annoncering af planlægning efter § 14 samt revision af planlægningen kan ske udelukkende digitalt. <i>Stk. 4 -5.</i> ---	12. I § 13 c, stk. 2, og to steder i § 16 udgår »§ 13 og«.
§ 13 d. --- <i>Stk. 2.</i> En almen vandforsyning skal, inden der indgås aftale efter	13. I § 13 d, stk. 2, 2. pkt., udgår »eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførelsen af disse planer«.

stk. 1, meddele indholdet af den påtænkte aftale til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen påser, at aftalen ikke strider mod regler fastsat i medfør af lov om vandplanlægning eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførelsen af disse planer. Fremsætter kommunalbestyrelsen inden for en frist af to uger indsigelse mod aftalen, kan denne ikke indgås.	
§ 13 e. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal vurdere og indberette til Miljø- og Ligestillingsministeriet om behovet for indsatser til beskyttelse af nuværende og fremtidige drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder udpeget i regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om, hvilke forhold der skal indgå i vurderingen, og hvilke oplysninger der skal indberettes, herunder oplysninger om beskyttelsesindsatser, som er iværksat eller planlagt. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om tidsfrister for vurderingen og indberetningen og om, at indberetningen skal ske i et bestemt format, herunder at indberetningen skal ske ved anvendelse af bestemte it-systemer eller ved anden digital underretning til Miljø- og Ligestillingsministeriet.	14. I § 13 e, 1. pkt., ændres »§ 11 a, stk. 1, nr. 6« til: »§ 11 a, stk. 1, nr. 5, i det omfang det boringsnære beskyttelsesområde ligger uden for et sårbart grundvandsdannende område udpeget i regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6«.

§ 14 a. En vandforsyningsplan må ikke stride mod regler udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, kommuneplanlægning, forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2, eller en indsatsplan efter § 13.	15. I § 14 a, stk. 1, ændres »kommuneplanlægning, forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2, eller en indsatsplan efter § 13« til: »kommuneplanlægning eller forudsætninger fastsat efter § 16, stk. 2«.
§ 16. --- <i>Stk. 1-2.</i> --- <i>Stk. 3.</i> Ministeren kan fastsætte regler om tidsfrister og procedure i forbindelse med tilvejebringelse af planlægning efter § 14 samt om revision af planlægningen. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om tidsfrister og procedure i forbindelse med tilvejebringelse og iværksættelse af indsatsplaner efter § 13 og § 13 a, herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum. Miljøministeren kan herunder fastsætte regler om, at offentliggørelse af forslag til indsatsplaner efter §§ 13 og 13 a og offentlig annoncering af planlægning efter § 14 samt revision af planlægningen kan ske udelukkende digitalt.	16. I § 16, stk. 3, 2. pkt., udgår », herunder om inddragelse af det i § 12 nævnte koordinationsforum« og i § 16, stk. 3, 3. pkt., ændres »§§ 13 og 13 a« til: »§ 13 a«.
	§ 3 I lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 116 af 6. februar 2020, som ændret ved § 11 i lov nr. 1761 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:
§ 6. Landbrugspligten kan ophæves på en hel landbrugsejendom eller ved udstykning, arealoverførsel el.lign. af en del af en	1. I § 6, stk. 1, nr. 9, litra a, og i § 23, stk. 1, udgår »§ 13 eller«.

landbrugsejendom, jf. dog stk. 2, ved erklæring fra en praktiserende landinspektør, hvis 1-8) --- 9) arealer, der er under 2 ha, ønskes erhvervet af en almen vandforsyning med henblik på beskyttelse af drikkevandsressourcer, idet det er en betingelse, a) at arealet ligger inden for et område, der i regionplanen er udlagt som et indsatsområde, og der ifølge indsatsplanlægningen er behov for en særlig indsats til beskyttelse af drikkevand, jf. § 13 eller § 13 a i lov om vandforsyning, og § 23. En almen vandforsyning kan uden tilladelse erhverve og bevare adkomst på en landbrugsejendom i landzone med henblik på beskyttelse af drikkevandsressourcer, når det sker i overensstemmelse med en indsatsplan, som er vedtaget efter § 13 eller § 13 a i lov om vandforsyning m.v.	
	§ 4 <i>Stk. 1.</i> Miljøministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Ministeren kan herunder fastsætte, at dele af loven træder i kraft på forskellige tidspunkter. <i>Stk. 2.</i> Indsatsplaner vedtaget efter § 13 i lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28. oktober 2024, forbliver i kraft

	og administreres efter de hidtil gældende regler.
--	---